

NAMEN en FEITEN

*Een methode voor het
aanbrengen en vastleggen van de kennis
van namen en feiten uit de Bijbel*

door

W. P. v. d. Blink, P. G. de Jong en D. Wijma

Illustraties van A. A. Tadema

DEEL 2

VIJFDE DRUK

DIJKSTRA'S UITGEVERIJ ZEIST BV

isbn 90 262 **3712 X**

TER INLEIDING

*Mijn volk is uitgeroeid, omdat
het zonder kennis is.*

Hosea 4 : 6a

Bijbelse Geschiedenis is het vertelvak bij uitstek!

De waarde van een verantwoorde bijbelvertelling is zelfs niet bij benadering te schatten. Zij is het zaad, dat, uitgestrooid door de Grote Landman, eens als Zijn oogst zal worden binnengehaald.

Vertellen uit de Bijbel is, onder dit perspectief gezien, een zeer verantwoordelijke arbeid. Het is alleen te volbrengen in de wetenschap, dat Hij, die er toe riep, er ook toe wil bekwamen.

Maar, alleen vertellen, hoe belangrijk en onmisbaar ook, is geen waarborg, dat ook de nodige kennis wordt aangebracht.

Het motto, boven dit voorwoord, wijst ons juist op dit aspect van de verkondiging. Talloos zijn de klachten, dat de jeugd, na het verlaten van de lagere school, in dit opzicht tekort schiet. Ook het hanteren van de Bijbel zou zeer gebrekkig zijn.

Deze, naar wij menen, niet geheel ten onrechte geuite verwijten, brachten ons er toe, deze boekjes samen te stellen.

Wij zouden er daarom voor willen pleiten één lesuur per week te wijden aan het aanbrengen van louter kennis van de inhoud van de Bijbel.

We verdeelden hiertoe de stof over vier deeltjes, ieder 25 lessen uit het Oude Testament en 15 lessen uit het Nieuwe Testament omvattend; in beide laatste deeltjes is iedere vijfde les een herhaling.

Deze vier deeltjes zijn concentrisch opgebouwd.

In het eerste deeltje moeten de leerlingen zinnen invullen en daarbij een keuze doen uit voor een kantlijn geplaatste woorden.

In het tweede deeltje zijn de antwoorden gegeven in een aparte kolom.

Bij het derde en vierde deeltje worden de teksten genoemd waar de leerlingen zelf de antwoorden kunnen vinden. Het is onze ervaring, dat de leerlingen dit niet alleen graag doen, maar juist door dit zelf zoeken meer wegwijs worden in de Bijbel.

De bovengenoemde lesjes zijn gerangschikt onder letter A.

Hierop volgt in alle deeltjes een gedeelte, aangegeven door de letter B, dat als regel aantekeningen bevat over gewoonten en gebruiken, of andere verhelderende opmerkingen verschaft.

Onder letter C volgen dan rubriceeroefeningen, terwijl onder D datgene aangegeven staat, wat o.i. gememoriseerd dient te worden.

Het is naar ons oordeel zeer goed mogelijk, om het laatste deeltje ook met vrucht te gebruiken op de catechisatie.

DE SAMENSTELLERS

Les 1

DE EERSTE MENSEN

A.

1. Hoe heten de twee delen van de Bijbel?
2. Met welk verhaal begint de Bijbel?
3. Hoeveel scheppingsdagen zijn er?
4. Op welke dag schiep God de mens?
5. Wat deed God op de zevende dag?
6. Hoe heetten de eerste mensen?
7. Waar woonden Adam en Eva?
8. Van welke boom mochten Adam en Eva niet eten?

9. Wat zou er met hen gebeuren als ze toch van deze boom aten?
10. Wie haalde hen over om van deze boom te eten?
11. Wie was die slang eigenlijk?
12. Wat gebeurde er nu met Adam en Eva?

13. Hoe heetten de twee oudste zonen van Adam en Eva?
14. Wat is er met Abel gebeurd?

15. Welke zoon kregen Adam en Eva in de plaats van Abel?

Oude Testament en Nieuwe Testament. Het verhaal van de schepping. Zes. Op de zesde dag. Toen rustte Hij. Adam en Eva. In het Paradijs. Van de boom der kennis des goeds en des kwaads. Ze zouden sterven.

De slang. De duivel. Ze werden uit het Paradijs verdreven. Kain en Abel. Hij is door Kain gedood.

Seth.

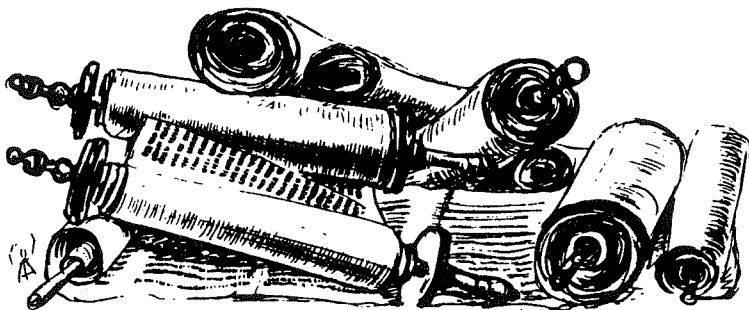
B. Om te onthouden.

De Bijbel bestaat uit 66 boeken. Het is dus eigenlijk een verzameling boeken. Bijbel betekent ook *boeken* en niet *boek*.

Andere namen voor de Bijbel zijn:

Het Boek der Boeken
Gods Woord
Heilige Schrift.

Paradijs betekent: lusthof. Het lag in de landstreek Eden, dat vreugdeland betekent. Het Paradijs wordt daarom ook wel genoemd: Hof van Eden.

Op de tekening kun je duidelijk zien, hoe in vroeger dagen een 'boek' er uit zag. Zo'n rol werd maar aan één kant beschreven met een stukje dun riet, dat schuin afgesneden was.

Er waren heel wat minder van die rollen dan er nu boeken zijn. Er konden trouwens ook maar weinig mensen lezen of schrijven. Alleen heel rijke mensen zullen een boekrol gehad hebben. De meeste werden zuinig bewaard in tempels.

C. Welke naam hoort er niet bij?

Kaïn - Sem - Seth - Abel
Adam - Kaïn - Eva - Petrus

Zet in de goede volgorde:

Abram - Eva - Laban - Noach
Lot - Kaïn - Sem - David

D. Leer van buiten!

Het gebed des Heren.

Onze Vader, Die in de hemelen zijt,
Uw Naam worde geheiligd.
Uw Koninkrijk kome.
Uw wil geschiede gelijk in de hemel, alzo ook op de aarde.
Geef ons heden ons dagelijks brood.
En vergeef ons onze schulden, gelijk ook wij vergeven
onzen schuldenaren.

En leid ons niet in verzoeking, maar verlos ons van den boze.
Want Uw is het koninkrijk en de kracht en de heerlijkheid
in der eeuwigheid. Amen.

Les 2

DE ZONDVLOED

A.

1. Wie bouwde de ark?
2. Waarvoor was die ark nodig?
3. Hoe noemt de Bijbel die watervloed?
4. Wat betekent de naam *zondvloed*?
5. Hoe heetten de zonen van Noach?
6. Hoeveel mensen gingen er in de ark?
7. Steeg het water erg hoog?
8. Welke vogel liet Noach het eerst uit, toen het water zakte?
9. Welke vogel liet hij daarna uit?
10. Wat deed Noach het eerst, toen hij uit de ark kwam?
11. Wat beloofde God aan Noach?
12. Waaraan kon Noach telkens zien, dat God zou doen wat Hij had beloofd?
13. Wat voor werk ging Noach doen?
14. Wie van Noachs zonen bespotten zijn vader?
15. Wat deden Sem en Jafeth?

Noach.

Er zou een grote watervloed komen.

Zondvloed.

Grote vloed.

Sem, Cham, Jafeth.

Acht.

Tot boven de bergen.

Een raaf.

Een duif.

Hij bouwde een altaar.

Er zou geen zondvloed meer komen.

Aan de regenboog.

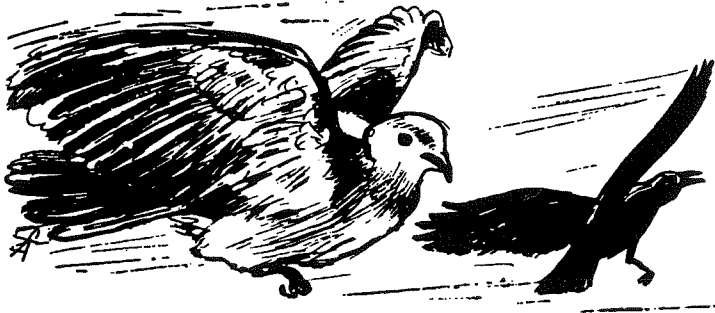
Hij werd landbouwer.

Cham.

Zij bedekten hun vader met een kleed.

B. Om te onthouden:

De ark van Noach was een grote woonschuit, geheel uit hout gemaakt. De ark was ongeveer 125 m lang, 25 m breed en ook 25 m hoog. Ze bestond uit drie verdiepingen en was van binnen en van buiten besmeerd met pek of asfalt, om ze waterdicht te maken. De dakbedekking zal uit huiden bestaan hebben, die 10½ maand na het begin van de vloed door Noach werden verwijderd.

Noach liet eerst een raaf uit, omdat deze vogel geen zaden of vruchten eet, maar zich voedt met het vlees van gestorven dieren. Duiven eten juist wel zaden. Ze zijn de oudste huisdieren en worden vaak in de bijbel genoemd.

C. Welke naam hoort er niet bij?

Sem - Jafeth - Ismaël - Cham
Noach - Daniël - Methusalah - Adam

Zet in de goede volgorde:

Seth - Ismaël - Mozes - Methusalah
Cham - Abel - Lot - Aäron

D. Leer van buiten! (Herhaling)

Scheppingsdagen

1e dag: het licht.

2e dag: het uitspansel.

3e dag: scheiding tussen water en land; planten en bomen.

4e dag: zon, maan en sterren.

5e dag: vissen en vogels.

6e dag: landdieren en de mens.

De 7e dag bestemde God tot rustdag.

Les 3

ABRAM EN SARAI

A.

1. Wat bouwden de mensen na de zondvloed?	<i>Een hoge toren.</i>
2. Hoe noemde men de plaats waar deze toren werd gebouwd?	<i>Babel.</i>
3. Hoe maakte God één einde aan deze torenbouw?	<i>God verwarde de spraak.</i>
4. Waar woonde Abram eerst?	<i>Ur der Chaldeën.</i>
5. Hoe heette de vrouw van Abram?	<i>Sarai.</i>
6. Hoe heette zijn neef?	<i>Lot.</i>
7. Naar welk land vertrokken ze op Gods bevel?	<i>Naar Kanaän.</i>
8. Waarom bleven Abram en Lot niet bij elkaar wonen?	<i>Hun herders kregen twist.</i>
9. Waar ging Lot wonen?	<i>Bij Sodom.</i>
10. Wat weet je van de mensen van Sodom?	<i>Zij waren zeer goddeloos.</i>
11. Hoe heette de slavin van Sarai?	<i>Hagar.</i>
12. Hoe heette de zoon van Hagar?	<i>Ismaël.</i>
13. Wat beloofde de HEERE aan Abram, toen hij 99 jaar was?	<i>God beloofde hem een zoon.</i>
14. Welke steden zijn om hun goddeloosheid verwoest?	<i>Sodom en Gomorra.</i>
15. Is Lot hierbij ook omgekomen?	<i>Lot is gevluht naar Zoar.</i>

B. Om te onthouden:

In Palestina regent het in de zomer nooit. Het water is dan erg schaars. Gelukkig zijn er putten gegraven, waaruit de mensen voor zichzelf en voor hun kudden water kunnen putten. Ook bewaart men het water, dat in de winter valt in grote stenen bakken, waarin het lekker koel blijft.

Een rijk bezit voor de bewoners van een dorp is een bron. Hieruit kan men altijd water putten en het is dit water, dat in de bijbel 'levend' water genoemd wordt. Zulke kostbare bronnen en ook de belangrijke putten, werden voor het gemak van de mensen, door een muurtje omgeven. De jonge vrouwen, die tot taak hadden, hier het water te gaan putten, konden erop uitrusten en een praatje met elkaar maken.

Hagar kwam bij een waterbron in de woestijn. Het kostbare water borrelde daar op uit de woestijnbodem en vormde een vruchtbaar stukje grond, waar zelfs palmbomen konden groeien. Deze lieflijke plaatsen in de woestijn, noemt men oasen. Reizigers, die uit de schroeiend-hete woestijn komen, kunnen hier uitrusten en nadat mens en dier zich te goed gedaan hebben aan het koele vocht, worden de waterzakken tot de rand gevuld. Na enige tijd van rust kan dan de reis weer voortgezet worden.

C. Welke naam hoort er niet bij?

Abram - Salomo - Sara - Lot
Isaäk - Ismaël - Abram - Laban

Zet in de goede volgorde:

Daniël - Cham - Hagar - Adam
Methusalah - Esau - Noach - Sara

D. Leer van buiten!

Maleachi 3:1

Zie, ik zend Mijn engel, die voor Mijn aangezicht den weg bereiden zal; en snellijk zal tot Zijn tempel komen die Heere, Dien gij lieden zoekt, te weten de Engel des verbonds, aan Denwelken gij lust hebt; zie, Hij komt, zegt de **HEERE** der heirscharen.

Les 4

ISAÄK EN REBEKKA

A.

1. Hoe heette de zoon van Abraham en Sara?	<i>Isaäk.</i>
2. Wie werden uit Abrahams tent weggezonden?	<i>Hagar en Ismaël.</i>
3. Waar moest Abraham zijn zoon Isaäk offeren?	<i>Op een berg in het land Moria.</i>
4. Wat werd in Isaäks plaats geofferd?	<i>Een ram.</i>
5. Wie werd door Abraham begraven in het graf, dat hij had gekocht?	<i>Sara.</i>
6. Wie stuurde Abraham naar zijn familie, om een vrouw voor Isaäk te zoeken?	<i>Eliëzer.</i>
7. Wie werd Isaäks vrouw?	<i>Rebekka.</i>
8. Hoe heette de broer van Rebekka?	<i>Laban.</i>
9. Hoe heetten de twee zonen van Isaäk en Rebekka?	<i>Esau en Jakob.</i>
10. Wat 'verkochte' Esau aan Jakob?	<i>Zijn eerstgeboorterecht.</i>
11. Wat kreeg Esau hiervoor van Jakob?	<i>Een schotel linzenmoes.</i>
12. Wie hielp Jakob zijn vader te bedriegen?	<i>Rebekka.</i>
13. Naar wie vluchtte Jakob?	<i>Naar zijn oom Laban.</i>
14. Hoe noemde Jakob de plaats, waar hij droomde van de ladder die tot de hemel reikte?	<i>Bethel.</i>
15. Wat betekent Bethel?	<i>Huis Gods.</i>

B. Om te onthouden:

Het graf, dat Abraham in het terebintenbos van Mamre had gekocht, had hem 400 sikkelen zilver gekost. Een sikkel was niet zoiets als bij ons een gulden, maar een staafje zilver, dat ongeveer 16 gram woog. Geld woog men vroeger, later leerde men het gebruik van munten. De prijs, die Abraham betalen moest, was ongehoord hoog en zegt ons wel iets over de rijkdom van deze 'herdersvorst'.

Water was een kostbaar bezit in het droge en warme Palestina. Als het 's avonds wat koeler geworden was, gingen de vrouwen in groepjes naar de put of de bron om de waterkruiken te vullen. Zo'n volle kruik zetten ze dan boven op het hoofd en liepen daarmee de helling op naar huis.

Eliëzer ontmoette Rebekka ook bij een bron.

C. Welke naam hoort er niet bij?

Rebekka - Isaäk - Noach - Esau
Abram - Isaäk - Jakob - Abel

Zet in de goede volgorde:

Salomo - Sem - Ismaël - Seth
Saul - Rebekka - Lot - Ruben

D. Leer van buiten! (Herhaling)

Genesis 3:15

En Ik zal vijandschap zetten tussen u en tussen deze vrouw,
en tussen uw zaad en tussen haar Zaad;
Datzelve zal u de kop vermorzelen,
en gij zult Het de verzenen vermorzelen.

Les 5

JAKOB

A.

1. Hoe heetten de twee dochters van Laban, met wie Jakob trouwde?
2. Hoeveel kinderen had Jakob?
3. Hoe lang is Jakob bij Laban geweest?
4. Welk werk deed hij daar?
5. Wat was zijn loon?
6. Waar worstelde de HEERE met Jakob?
7. Hoe noemde Jakob deze plaats?
8. Tegen welke ontmoeting zag Jakob erg op?
9. Hoe heetten de twee zonen van Rachel?
10. Wie werd door zijn broers 'Meester dromer' genoemd?
11. Wat wilden de broers eerst met Jozef doen?
12. Waarheen werd hij als slaaf verkocht?
13. Bij wie kwam hij terecht?
14. Door wie kwam Jozef in de gevangenis?
15. Van wie legde hij in de gevangenis dromen uit?

Lea en Rachel.

Twaalf zonen en één dochter.

Twintig jaren.

Hij was schaapherder.

Hij werkte zeven jaar

voor Lea, zeven jaar

voor Rachel, zes jaar

voor vee.

Bij de beek Jabbok.

Pniël.

Tegen de ontmoeting met Esau.

Jozef en Benjamin.

Jozef.

Zij wilden hem doden.

Naar Egypte.

Bij Potifar.

Door Potifars vrouw.

Van de schenker en de bakker.

B. Om te onthouden:

De machtigste man in Egypte was de koning of de Farao. Aan hem behoorde het grootste deel van het land van Egypte. Duizenden en duizenden slaven werkten voor hem op het land. Anderen moesten wegen aanleggen of stenen bakken voor de grote bouwwerken, die de Farao liet bouwen. Weer anderen groeven kanalen waardoor het water uit de Nijl het land vruchtbaar maakte. Natuurlijk bezat hij ook een groot leger om zijn rijk te verdedigen en nieuwe veroveringen te maken. De Egyptenaren geloofden, dat de Farao meer was dan een gewoon mens en ver-eerden hun vorst als een God.

Onder de vele mensen, die een belangrijke plaats bekleedden in Egypte, behoorden

ook de schenker en de bakker. Zij moesten alle spijzen en dranken van de grote koning vóórproeven. De Farao was bevreesd, dat er wel eens iemand uit zijn naaste omgeving zou kunnen proberen, hem van het leven te beroven door vergif in zijn eten te doen. De voorproevers moesten dit ontdekken en zo het leven van de Farao beschermen.

Tijdens hun leven lieten de Farao's reeds hun graf bouwen. Deze graven waren grote bouwwerken, waaraan slaven jarenlang moesten arbeiden. Deze koningsgraven dragen de naam van: pyramiden.

C. Welke naam hoort er niet bij?

Rachel - Laban - Lea - Hagar
 Ruben - Ismaël - Jozef - Benjamin

Zet in de goede volgorde:

Methusalah - Gideon - Sara - Rachel
 Simson - Mozes - Noach - Abram

D. Leer van buiten! (Herhaling)

Zonen van Jakob

Ruben	Dan	Issaschar
Simeon	Naftali	Zebulon
Levi	Gad	Jozef
Juda	Aser	Benjamin

Les 6

JOZEF

A.

1. Wat voorspelde Jozef aan de schenker?	<i>Hij zou in zijn ambt worden hersteld.</i>
2. Wat aan de bakker?	<i>Hij zou worden opgehangen.</i>
3. Wie liet Jozef uit de gevangenis halen?	<i>Farao.</i>
4. Wat moest hij voor Farao doen?	<i>Farao's dromen uitleggen.</i>
5. Hoe beloonde Farao hem?	<i>Jozef werd onderkoning.</i>
6. Waarvoor kwamen de broers van Jozef naar Egypte?	<i>Zij wilden er koren kopen.</i>
7. Welke broer was niet meegekomen?	<i>Benjamin.</i>
8. Jozef deed alsof hij zijn broers niet herkende. Hoe noemde hij ze?	<i>Verspieters.</i>
9. Welke broer zette hij gevangen, tot ze ook Benjamin zouden hebben meegebracht?	<i>Simeon.</i>
10. Wat vonden zij in hun zakken met koren?	<i>Het geld dat ze meegenomen hadden.</i>
11. In wiens zak zat op de tweede reis ook de zilveren beker van de onderkoning?	<i>In de zak van Benjamin.</i>
12. Wie bood aan slaaf te worden in de plaats van Benjamin?	<i>Juda.</i>
13. Met welke blijde boodschap keerden de broers terug naar hun vader Jakob?	<i>Jozef leeft nog.</i>
14. In welk deel van Egypte mocht Jakob met zijn familie gaan wonen?	<i>In Gosen.</i>
15. Wat deed Jakob vóór hij stierf?	<i>Hij zegende zijn zonen.</i>

B. Om te onthouden:

Er waren in Jozefs tijd *strijdwagens*, waarvoor men paarden spande, evenals voor de koninklijke wagens, en *lastwagens*, waarvoor ossen werden gespannen. Jozef liet zijn familie uit Kanaän halen met ossewagens. De wielen bestonden meestal uit een ronde houten schijf. Omdat er geen ijzeren banden omlagen, ver-

loren ze, doordat het hout niet op alle plaatsen even snel afsleet, al spoedig hun ronde vorm.

Jozef droeg aan zijn vinger de koninklijke zegelring.

In zo'n ring stond het wapen van de vorst, dat kon afgedrukt worden in lak.

Egypte dankte zijn vruchtbaarheid aan de Nijl. Door de jaarlijkse overstroming brengt de rivier slib over de velden. In de loop der jaren is het Nijldal overdekt met een laag slib van wel 10 meter dik. Egypte werd daarom vroeger de 'korenschuur' genoemd.

C. Welke naam hoort er niet bij?

Jozef - Potifar - Farao - Cham
Benjamin - Lot - Juda - Simeon

Zet in de goede volgorde:

Potifar - Mozes - Lea - Herodes
Elia - Eva - Rachel - Hagar

D. Leer van buiten!

Deuteronomium 18:15

Een Profeet uit het midden van u, uit uw broederen,
als mij, zal u de HEERE uw God verwekken;
naar Hem zult gij horen.

Les 7

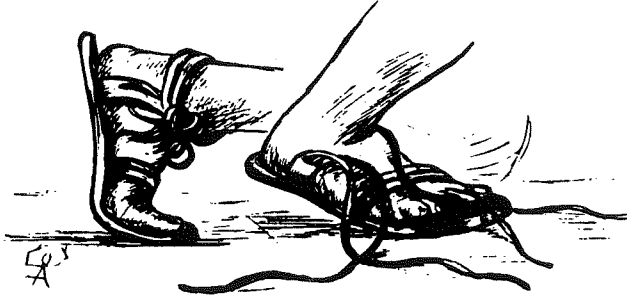
MOZES

A.

1. Welk wreed bevel gaf Farao, toen het aantal Israëlieten steeds groter werd?	<i>Alle Hebreeuwse jongens, die geboren werden, moesten in de Nijl geworpen worden.</i>
2. Wie lieten hun zoontje in een biezen kistje in het riet langs de Nijl zetten?	<i>Amram en Jochebed.</i>
3. Wie moest letten op wat er met het jongetje gebeurde?	<i>Mirjam.</i>
4. Wie vond de baby?	<i>Farao's dochter.</i>
5. Hoe noemde ze hem?	<i>Mozes.</i>
6. Hoe heette de oudere broer van Mozes?	<i>Aäron.</i>
7. Waar werd Mozes opgevoed?	<i>Aan het hof van Farao.</i>
8. Welk zwaar werk liet Farao de Israëlieten doen?	<i>Ze moesten stenen bakken.</i>
9. Wat zag Mozes, toen hij eens de Israëlieten bezocht?	<i>Een Egyptenaar sloeg een Israëliet.</i>
10. Wat deed Mozes toen?	<i>Hij doodde de Egyptenaar.</i>
11. Waarheen vluchtte Mozes, toen Farao hem wilde doden?	<i>Naar Midian.</i>
12. Wie ontmoette hij bij een bron?	<i>Een groepje herderinnen.</i>
13. Bij wie werd hij herder?	<i>Bij Jethro.</i>
14. Hoe oud was Mozes toen God hem riep om Israël uit Egypte te leiden?	<i>Tachtig jaar.</i>
15. Met wic ging Mozes naar Farao?	<i>Met Aäron.</i>

B. Om te onthouden:

Tichelstenen, die de Israëlieten in Gosen moesten maken, werden gevormd uit leem en stro. Ze werden of in de zon gedroogd of in het vuur gebakken. Stro was op het land genoeg te krijgen, omdat men in Egypte de korenaren met een klein stukje halm afsneed en er dus veel stro bleef staan op het land. Dit stro werd kort gehakt. De tichel werd dan steviger.

Sandalen hadden een houten of leren zool, die met riemen aan de voeten werden vastgemaakt.

Arme mensen liepen blootsvoets, evenals mensen, die in de rouw waren.

Rijke mensen lieten zich de sandalen door een slaaf aandoen.

C. Welke naam hoort er niet bij?

Amram - Mirjam - Jochebed - Sara
Mirjam - Jakob - Aäron - Mozes

Zet in de goede volgorde:

Levi - Sem - Mirjam - Lea
Jozef - Nebukadnezar - David - Sem

D. Leer van buiten! (Herhaling)

Genesis 49: 10

De scepter zal van Juda niet wijken, noch de wetgever van tussen zijn voeten, totdat Silo komt, en Dezelfen zullen de volken gehoorzaam zijn.

Les 8

VAN EGYPTE NAAR KANAËN

A.

1. Hoeveel plagen zijn er in Egypte geweest?	<i>Tien.</i>
2. Bij wie stierven de eerstgeborenen niet, bij de tiende plaag?	<i>Bij de Israëlieten.</i>
3. Waardoor werden ze beveiligd?	<i>Door het bloed aan de deurposten en de bovendeurpel.</i>
4. Hoe heette het lam dat in die nacht gegeten werd?	<i>Het Paaslam.</i>
5. Hoe heette het feest zelf?	<i>Pascha.</i>
6. Wat namen de Israëlieten van de Egyptenaren mee, toen ze wegtrokken?	<i>Goud, zilver en kleren.</i>
7. Door welke zee trokken ze?	<i>Door de Schelfzee.</i>
8. Wie verdronken hier?	<i>Farao en zijn leger.</i>
9. Hoe wees de HEERE het volk de weg?	<i>Overdag door de wolkkolom en 's nachts door de vuurkolom.</i>
10. Waar vonden de Israëlieten in de woestijn bitter water?	<i>Te Mara.</i>
11. Hoe werd dit water weer zoet?	<i>Mozes wierp een stuk hout in het water.</i>
12. Waar vonden ze twaalf waterbronnen en zeventig palmbomen?	<i>Te Elim.</i>
13. Hoe noemde men het brood dat God uit de hemel deed regenen?	<i>Manna.</i>
14. Hoe zag het eruit?	<i>Als kleine korreltjes.</i>
15. Op welke dag moesten de Israëlieten een dubbele hoeveelheid manna verzamelen?	<i>Op de zesde dag.</i>

B. Om te onthouden:

Het lied van Mozes. De mannen zongen het lied, terwijl de vrouwen steeds het eerste couplet als refrein zongen, onder begeleiding van een tamboerijn. Een tamboerijn is een kleine handtrommel, voorzien van belletjes. Tijdens het zingen werd er mee gezwaaid of werd erop geslagen; de belletjes gaven dan een rinkelend geluid.

Op hun tocht door de woestijn konden de Israëlieten zich soms te goed doen aan kwakkels. Kwakkels zijn ongeveer 25 cm lang en doen denken aan onze patrijzen. Ze hebben bruine veren met gele strepen. Van boven zijn ze wat donkerder van kleur, dan aan de onderzijde. Ze voeden zich met graankorrels, maar versmaden ook geen insecten.

C. Welke naam hoort er niet bij?

Mara – Sinaï – Elim – Kanaän
Mozes – Abram – Midian – Jethro

Zet in de goede volgorde:

Ismaël – Henoeh – Seth – Naftali
Jethro – Jozef – Elisa – Isaäk

D. Leer van buiten! (Herhaling)

De plagen van Egypte

1. Water in bloed veranderd.
2. Kikvorsen over het gehele land.
3. Stof wordt luizen.
4. Allerlei ongedierte.
5. Vecpest.
6. Zweren aan mens en dier
7. Hagel en vuur.
8. Sprinkhanen.
9. Drie dagen dikke duisternis
10. Alle eerstgeborenen sterven

Les 9

BIJ DE SINAI

A.

1. Welk volk deed op de Israëlieten een verraderlijke aanval?	<i>Amalek.</i>
2. Wie voerde de Israëlieten aan in de strijd tegen dit volk?	<i>Jozua.</i>
3. Op welke berg heeft de HEERE zijn wet aan Israël gegeven?	<i>Op de Sinat.</i>
4. Uit hoeveel geboden bestaat deze wet?	<i>Uit tien geboden.</i>
5. Wat moest Mozes op bevel van de HEERE laten bouwen?	<i>De tabernakel.</i>
6. Uit welke twee delen bestond de tabernakel?	<i>Het heilige en het heilige der heiligen.</i>
7. Wat was er omheen?	<i>De voorhof.</i>
8. Wat stond in het heilige der heiligen?	<i>De ark.</i>
9. Door wie werden de offers gebracht?	<i>Door de priesters.</i>
10. Wie was de voornaamste priester?	<i>De hogepriester.</i>
11. Wie was de eerste hogepriester?	<i>Aäron.</i>
12. Hoe moest de ark worden vervoerd?	<i>Ze moest worden gedragen.</i>
13. Wie alleen mochten dit doen?	<i>De priesters.</i>
14. Welke grote zonde beging Israël, toen Mozes op de berg was?	<i>Ze lieten Aäron een gouden kalf maken.</i>
15. Welke stam deed hieraan niet mee?	<i>De stam van Levi.</i>

B. Om te onthouden:

De hogepriester droeg een lang wit gewaad, dat tot aan de enkels hing. Hierover droeg hij een brede gordel in mooie rode tinten geborduurd. Het hoofd was bedekt met een tulband. De voorzijde hiervan was voorzien van een gouden plaat, waarin gegraveerd waren de woorden: 'De Heiligheid des HEEREN'.

Het witte kleed werd bedekt met een hemelsblauw overkleed. Dit reikte tot aan de knieën en was aan de onderzijde versierd met gouden franje, waaraan weer kleine belletjes en kleine granaatappeltjes hingen.

Op de schouders droeg hij de efod. Deze schouderbedekking was aan beide zijden versierd met een in goud gevatte kostbare steen, waarin de namen van zes stammen waren gegraveerd.

Op de efod hing een borstlap, waaraan twaalf edelstenen waren vastgemaakt, ieder weer voorzien van de naam van één der twaalf stammen.

De priesters waren gekleed in smetteloos witlinnen gewaden. Hierover droegen zij een lange, fraai geborduurde, gordel. Deze gordel was zo lang, dat bij het offeren de einden ervan over de linkerschouder werden geworpen.

Alleen de hogepriester mocht éénmaal per jaar het heilige der heiligen betreden bij het brengen van een offer, om de zonden van het gehele volk te verzoenen. Hij was dan slechts gekleed in het lange witte kleed, zonder enig versiersel.

De priesters brachten de reukoffers in het heilige. In de voorhof offerden ze op het brandofferaltaar. Ook zorgden zij voor de lampen en voor de toonbroden.

De Amalekieten waren de oorspronkelijke bewoners van de woestijn. Ze waren bevreesd, dat de Israëlieten hen zouden verdrijven van de bronnen en de oasen in de woestijn. Daarom besloten ze de Joden te bestrijden en vielen hen aan. Jozua, de jonge en bekwame aanvoerder der Israëlieten, wist hen echter te verslaan.

C. Welke naam hoort er niet bij?

Levi - Mozes - Aäron - Cham
Juda - Dan - Naftali - Ismaël

Zet in de goede volgorde:

Aäron - Lot - Petrus - Ruben
Mozes - Amram - Jakob - Samuël

D. Leer van buiten!

De tabernakel

De tabernakel had twee vertrekken:

Het heilige (waarin de tafel der toonbroden, de gouden kandelaar en het gouden reukaltaar).

Het heilige der heiligen (waarin de ark met het verzoendeksel).

Om de tabernakel was de voorhof (waarin het brandofferaltaar en het koperen wasvat)

Les 10

AAN DE GRENS VAN KANAÄN

A.

1. Hoeveel verspieders werden naar Kanaän gezonden?	<i>Twaalf.</i>
2. Wat brachten twee verspieders aan een draagstok mee?	<i>Een tros druiven.</i>
3. Hoeveel verspieders geloofden niet, dat Israël Kanaän zou binnengaan?	<i>Tien.</i>
4. Wie geloofden wel?	<i>Jozua en Kaleb.</i>
5. Ook het volk geloofde niet. Hoeveel jaren zouden ze voor straf in de woestijn moeten blijven?	<i>Veertig jaren.</i>
6. Wat moest Mozes doen om Israël water te geven?	<i>Hij moest tot de rots spreken.</i>
7. Wat deed hij echter?	<i>Hij sloeg op de rots.</i>
8. Hoe werd hij hiervoor gestraft?	<i>Hij zou Kanaän niet mogen binnengaan.</i>
9. Wat richtte Mozes op, toen het volk door vurige slangen werd gebeten?	<i>Een koperen slang.</i>
10. Wie werd de opvolger van Mozes?	<i>Jozua.</i>
11. Door welke rivier is Israël Kanaän binnengetrokken?	<i>Door de Jordaan.</i>
12. Naar welke stad gingen verspieders?	<i>Naar Jericho.</i>
13. Wie verborg hen, toen ze ontdekt waren?	<i>Rachab.</i>
14. Hoe heette de man, die in Jericho had gestolen?	<i>Achan.</i>
15. Hoe werd hij gestraft?	<i>Hij werd gestenigd.</i>

B. Om te onthouden:

In Palestina komen veel slangen voor. Het zijn nuttige beesten, omdat ze grote massa's veldmuizen opruimen. De meeste slangensoorten, die in Palestina voorkomen, zijn ongevaarlijk, maar er komen ook vergiftige soorten voor. Een beet van deze adders is voor een mens erg gevaarlijk. Giftige slangen of adders worden wel een meter lang.

Op de reis door de woestijn werden de Israëlieten door giftige slangen gebeten. Dit was de straf op hun zonde. Nadat Mozes op Gods bevel een koperen slang had opgericht, werd ieder, die in geloof opzag naar deze slang, beter. Later heeft men deze slang een plaats gegeven in de tempel naast andere heilige voorwerpen. Men heeft er zelfs afgoderij mee bedreven.

Achan, de dief, had een deel van de in Jericho verzamelde buit in de grond, waarop zijn tent stond, verborgen. De pracht van het met gouddraad doorweven en met edelgesteenten versierde opperkleed had hem verleid. Ook tweehonderd sikkelen zilver, ongeveer f 300,- waard en een gouden sieraad in de vorm van een tong ter waarde van \pm f 1500,- had hij weggenomen. Een sikkel was niet een of ander geldstuk, maar een staafje van \pm 16 gram. Geld werd in die tijd nog niet gemunt. Een koopman droeg daarom in zijn gordel behalve zijn geld ook een weegschaaltje en stenen gewichten.

C. Welke naam hoort er niet bij?

Jericho - Achan - Levi - Rachab
Mozes - Jafeth - Jozua - Kaleb

Zet in de goede volgorde:

Salomo - Jafeth - Jethro - Sara
Saul - Seth - Achab - Isaäk

D. Lee. vs. buiten! (Herhaling)

De Wet des HEEREN (Exodus 20)

Ik ben de HEERE uw God, Die u uit Egypteland, uit het diensthuis, uitgeleid heb.

1e gebod: Gij zult geen andere goden voor Mijn aangezicht hebben.

2e gebod: Gij zult u geen gesneden beeld, noch enige gelijkenis maken, van hetgeen dat boven in de hemel is, noch van hetgeen dat onder op de aarde is, noch van hetgeen dat in de wateren onder de aarde is. Gij zult u voor die niet buigen, noch hen dienen; want Ik, de HEERE uw God, ben een ijverig God, Die de misdaad der vaders bezoekt aan de kinderen, aan het derde en aan het vierde lid dergenen die Mij haten; en doe barmhartigheid aan duizenden dergenen die Mij liefhebben en Mijn geboden onderhouden.

3e gebod: Gij zult den Naam des HEEREN uws Gods niet ijdellijk gebruiken; want de HEERE zal niet onschuldig houden, die Zijn Naam ijdellijk gebruikt.

4e gebod: Gedenk den sabbatdag, dat gij dien heiligt. Zes dagen zult gij arbeiden en al uw werk doen; Maar de zevende dag is de sabbat des HEEREN uws Gods; dan zult gij geen werk doen, gij, noch uw zoon, noch uw dochter, noch uw dienstmaagd, noch uw vee, noch uw vreemdeling, die in uw poorten is; Want in zes dagen heeft de HEERE den hemel en de aarde gemaakt, de zee en al wat daarin is, en Hij rustte ten zevenden dage; daarom zegende de HEERE de sabbatdag, en heiligde denzelven.

5e gebod: Eer uw vader en uw moeder, opdat uw dagen verlengd worden in het land, dat u de HEERE uw God geeft.

6e gebod: Gij zult niet doodslaan.

7e gebod: Gij zult niet echtbreken.

8e gebod: Gij zult niet stelen.

9e gebod: Gij zult geen valse getuigenis spreken tegen uw naaste.

10e gebod: Gij zult niet begeren uws naasten huis; gij zult niet begeren uws naasten vrouw, noch zijn dienstknecht, noch zijn dienstmaagd, noch zijn os, noch zijn ezel, noch iets dat uws naasten is.

Les 11

GIDEON EN SIMSON

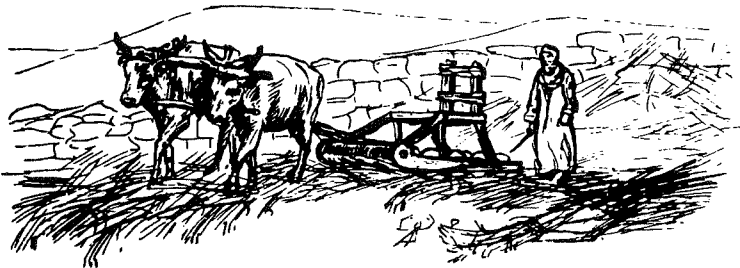
A.

1. Hoe strafte de HEERE de Israëlieten, als ze de afgoden gingen dienen?	<i>Dan zond de HEERE rovers.</i>
2. Wanneer verlost Hij hen weer van die vijanden?	<i>Als Israël de HEERE weer ging dienen.</i>
3. Hoe noemt men de man, die de HEERE aanwees om Israël te verlossen?	<i>Een richter.</i>
4. Welke richter verlost Israël met 300 man van de Midianieten?	<i>Gideon.</i>
5. Welk afgodsbeeld had Gideon vernield?	<i>Het beeld van Baäl Simson.</i>
6. Welke richter was heel sterk?	<i>Een leeuw.</i>
7. Welk wild dier werd eens door Simson verscheurd.	<i>Tegen de Filistijnen.</i>
8. Tegen welke vijanden van Israël heeft hij gestreden?	<i>Hij droeg ze naar de top van een berg.</i>
9. Wat deed Simson eens met de poortdeuren van Gaza?	<i>Delila.</i>
10. Welke vrouw leverde Simson in handen van de Filistijnen?	<i>Dagon.</i>
11. Hoe heette de afgod van de Filistijnen?	<i>In de gevangenis.</i>
12. Waar was Simson de laatste tijd van zijn leven?	<i>Men had hem blind gemaakt.</i>
13. Wat had men met zijn ogen gedaan?	<i>Hij duwde de pilaren omver, zodat het gebouw instortte.</i>
14. Wat deed Simson, toen de Filistijnen feest vierden en men hem had laten halen?	<i>Zij werden onder het puin bedolven.</i>
15. Wat gebeurde er met Simson en met heel veel Filistijnen?	

B. Om te onthouden:

Een arme boer dorst natuurlijk zo goedkoop mogelijk. Hij laat heel eenvoudig zijn vee over het uitgespreide koren heen en weer lopen. De korrels vallen er dan uit en het stro wordt tegelijk stuk gelopen. Zo'n dorsende os mocht men geen muilband omdoen.

Boaz behoorde tot de welvarende boeren en heeft gedorst met behulp van een dors-slede. Deze slee had aan de onderzijde scherpe stukken basalt, soms ook wel ijzeren raderen en werd door ossen getrokken over het dik uitgespreide graan. Ook

dan vielen de korrels eruit; het overblijvende stro werd gebruikt als voedsel voor paarden, runderen, ezels en kamelen.

Simson werd gebonden met zeven verse pezen. Dit waren darmen, die gebruikt werden bij het maken van een boog. Ze waren uiterst taai en dus moeilijk te breken.

Delila moet geweven hebben met een rechtopstaand weeftoestel, waarop men van onder naar boven weefde.

Delila vlocht nu, toen Simson sliep, zijn lange haren in het weefsel vast.

Een verse ezelskaak was een geducht wapen in de hand van een man als Simson.

C. Welke naam hoort er niet bij?

Ehud - Gideon - Laban - Simson
Filistijnen - Sinaf - Dagon - Gaza

Zet in de goede volgorde:

Debora - Laban - Naāman - Kāin
Kis - Cham - Mozes - Jochebed

D. Leer van buiten!

De richters

Othniël, Ehud, Samgar, Barak, Debora, Gideon, Thola, Jafr, Jefta, Ebzan, Elon, Abdon, Simson, Eli, Samuël.

Les 12

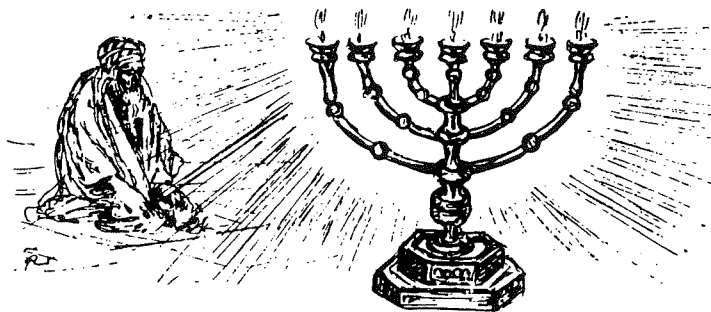
ELI EN SAMUËL

A.

1. Hoe heette de moeder van Samuël?	<i>Hanna.</i>
2. Bij welke hogepriester groeide Samuël op?	<i>Bij Eli.</i>
3. Hoe heetten de goddeloze zonen van Eli?	<i>Hofni en Pinehas.</i>
4. Wat was hun werk?	<i>Ze deden priesterdienst bij de tabernakel.</i>
5. In welke plaats stond de tabernakel?	<i>Te Silo.</i>
6. Wie verscheen op een nacht aan Samuël?	<i>De HEERE</i>
7. Wat zei de HEERE over Eli en zijn zonen?	<i>Ze zouden op één dag sterven.</i>
8. Met welk volk raakte Israël in oorlog?	<i>Met de Filistijnen.</i>
9. Wat namen Hofni en Pinehas mee in de oorlog?	<i>De ark.</i>
10. Wat gebeurde er met de ark?	<i>Zij viel in handen van de Filistijnen.</i>
11. Waar brachten de Filistijnen de ark?	<i>In de tempel van Dagon.</i>
12. Wat gebeurde er met Hofni en Pinehas?	<i>Zij sneuvelden.</i>
13. Wat gebeurde er met Eli toen hij de afloop van de strijd hoorde?	<i>Hij viel van zijn stoel en stierf.</i>
14. Waarmee plaagde God de steden, waar de ark werd gebracht?	<i>Met zweren en muizen.</i>
15. Hoe kwam de ark weer in Kanaän?	<i>Op een wagen, met koeien bESPANNEN.</i>

B. Om te onthouden:

In de tabernakel stond een zevenarmige kandelaar van zuiver goud. Ook in de tempel van Salomo stonden gouden kandelaars, vijf rechts en vijf links voor de achterzaal. De armen van de kandelaar waren kunstig versierd. Boven op de armen werden schalen geplaatst, waarin men een pit en olie deed. Iedere ochtend werden de lampen schoongemaakt en opnieuw gevuld, tegen de avond werden ze aangestoken en bleven tot de volgende morgen toe branden. Het onderhoud van deze lampen behoorde tot de taak van de Levieten. De olie, die men hiervoor gebruikte, was afkomstig van de olijf. In een vijzel werden deze vruchten stukgestoten met een stamper: daarom noemde men dit 'gestoten' olie.

De builen, waarmede de Filistijnen gestraft werden en waar ze zo dodelijk veront-
rust over waren, zullen pestbuilen geweest zijn. Tegelijk werd het land getroffen
door een muizenplaag. Ook dit was een zware straf, want de muizen brachten niet
alleen grote schade toe aan de landbouw, maar brachten ook de gevreesde pest
ziekte over.

C. Welke naam hoort er niet bij?

Mozes - Eli - Hofni - Pinehas
Silo - Samuël - Hagar - Eli

Zet in de goede volgorde:

Othniël - Rachab - Potifar - David
Achan - Abel - Jethro - Abram

D. Leer van buiten! (Herhaling)

Johannes 3:16

Want alzo lief heeft God de wereld gehad, dat Hij Zijn eniggeboren
Zoon gegeven heeft, opdat een iegelijk, die in Hem gelooft, niet ver-
derve, maar het eeuwige leven hebbe.

RUTH

A.

1. Waarom verliet Elimelech met zijn gezin het land Kanaän?2. In welke plaats woonden zij?3. Naar welk land trokken zij?4. Hoe heette de vrouw van Elimelech?5. Hoe heette hun twee zonen?6. Met wie trouwden deze zonen?7. Wat gebeurde in Moab met Elimelech, Machlon en Chiljon?8. Wie keerde met Naomi naar Bethlehem terug?9. Wat zei Ruth, toen Naomi haar terug wilde sturen?10. Hoe noemde Naomi zichzelf toen ze weer in Bethlehem kwam?11. Wat betekent 'Mara'?12. Met wie trouwde Ruth?13. Hoe heetten de zoon, kleinzoon en achterkleinzoon van Boaz en Ruth?14. Wie is veel later uit dit geslacht in Bethlehem geboren?15. Ken je nog een heidin, die de God van Israël ging dienen?	<p><i>Er heerste hongersnood.
In Bethlehem.
Naar Moab.
Naomi.
Machlon en Chiljon.
Met Orpa en Ruth.
Zij stierven.</i></p> <p><i>Ruth.
Uw volk is mijn volk
en uw God is mijn God.
Mara.</i></p> <p><i>Bitterheid.
Met Boaz.
Obed, Isai, David.</i></p> <p><i>De Heere Jezus.
Rachab.</i></p> |
|--|--|

B. Om te onthouden:

Bij de poort van een stadje was altijd wat te beleven. Men kon er de komende en vertrekkende handelskaravanen bekijken, de binnenkomende reizigers gadeslaan en aan de vertrekkende uitgeleide doen. Het was er dus tamelijk druk. Geen wonder, dat wie niet veel te doen had, naar de poort ging om er met andere kijklustigen een praatje te maken. Alle nieuwtjes werden er dan ook breeduit besproken. Daarom ging Boaz naar de stadspoort en vond daar het door hem gezochte familielid van Ruth. De 'oudsten' uit de stad waren daar aanwezig en konden later getuigen van de gemaakte afspraak. Het afstand doen van een recht werd aangegeven door het uittrekken van een schoen en het overgeven ervan.

Het lezen van aren was het recht van de armen. Bij het maaien en het aan schoven zetten bleven er wel aren liggen. Deze mochten de armen oprapen en zo verkregen zij ook een deel van de oogst.

Vooraf in de laatste oorlogsjaren hebben veel mensen uit de steden weer aren gelezen. Graag hadden ze het vermoeiende bukken ervoor over om 's avonds met een voorraadje graan naar huis te gaan.

De velden van Moab lagen in het zeer vruchtbare gebied ten oosten van de Dode Zee. In deze streek was Ruth geboren.

Lot, de neef van Abraham, was er gaan wonen nadat Sodom en Gomorra verwoest waren. De Moabieten zijn nakomelingen van Lot.

C. Welke naam hoort er niet bij?

Moab - Ruth - Rebekka - Orpa
Isaäk - Elimelech - Machlon - Chiljon

Zet in de goede volgorde:

Sara - Rachel - Debora - Hanna
Aäron - Jozef - Ismaël - David

D. Leer van buiten!

Jesaja 9:5

Want een Kind is ons geboren, een Zoon is ons gegeven, en de heerschappij is op Zijn schouder; en men noemt Zijn Naam Wonderlijk, Raad, Sterke God, Vader der eeuwigheid, Vredevorst.

DE EERSTE KONING

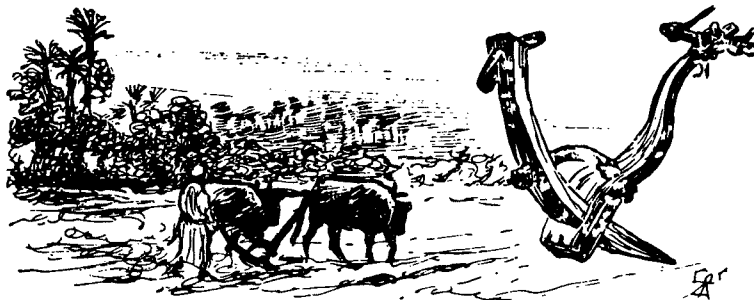
A.

1. Wie was Israëls eerste koning?
2. Door wie is Saul tot koning gezalfd?
3. Hoe heette de oudste zoon van Saul?
4. Welk volk moest Saul uitroeien?
5. Wat deed Saul met de koning van de Amalekieten?
6. Wat was de straf om zijn ongehoorzaamheid?

7. Wie kondigde hem deze straf aan?
8. Welke nieuwe koning moest Samuël gaan zalven?
9. Waar woonde David?
10. Hoe heette zijn vader?
11. Wat voor werk deed David?
12. Waarvoor moest David aan het hof van koning Saul komen?

13. Welke Filistijnse reus werd door David verslagen?
14. Welk wapen gebruikte David?
15. Met welke zoon van Saul sloot David vriendschap?

*Saul.
Door Samuël.
Jonathan.
De Amalekieten.
Hij spaarde zijn leven.
Het koningschap zou van hem worden afgenomen.
Samuël.
David.
In Bethlehem.
Isat.
Hij was schaapherder.
Hij moest op de harp spelen als een boze geest Saul angst aanjoeg.
Goliath.
Zijn slinger.
Met Jonathan.*

B. Om te onthouden:

Toen de Israëlieten zich pas gevestigd hadden in Kanaän en zich gingen toeleggen

op de landbouw, die ze in Egypte geleerd hadden, kenden ze alleen het gebruik van een heel eenvoudige ploeg. Dit was niet veel meer, dan een stevige tak, die twee uitlopers had. Aan iedere uitloper was dan nog een scherp stuk ijzer vastgemaakt. Zo'n ploeg werd door een of twee ossen getrokken.

In de dagen van Saul en Jonathan bezaten de Filistijnen al het ijzer. Bij de Israëlieten was geen zwaard of spies te vinden, alle smeden waren weggevoerd. Alleen Saul, Jonathan en een deel van hun dienstknechten droegen wapens. De Israëlietische boeren moesten de scharen van hun eigengemaakte ploegen naar de Filistijnen brengen, om ze daar te laten slijpen.

Deze eenvoudige ploegen sneden geen diepe voren in de grond. Ze maakten alleen ondiepe geultjes in de bodem.

Zwaar was de ploeg ook al niet; de boer kon hem op zijn schouder meedragen.

Met zijn linkerhand bestuurde een boer de ploeg, in de rechterhand hield hij een scherpe prikkel om de ossen aan te drijven.

Men zegt wel eens van twee mensen, die bijzonder bevriend met elkaar zijn: Het zijn David en Jonathan.

C. Welke naam hoort er niet bij?

David - Bethlehem - Isai - Gosen
Boaz - Aäron - Obed - Isai

Zet in de goede volgorde:

Isai - Eli - Barak - Othniël
Rachab - Dina - Lea - Esau

D. Leer van buiten! (Herhaling)

Jesaja 11:1 en 2a

Want er zal een Rijsje voortkomen uit den afgehouden tronk van Isai, en een Scheut uit zijn wortelen zal vrucht voortbrengen.
En op Hem zal de Geest des HEEREN rusten.

Les 15

DAVID VLUCHT VOOR SAUL

A.

1. Met welke dochter van Saul trouwde David?
2. Wat wordt David in het leger van Saul?
3. Waarom wilde Saul David doden?

4. Naar welke Filistijnse stad vluchtte David?
5. Welk gevaar liep David hier?
6. Waarom liet de koning hem weer vrij?

7. In welke spelonk kwamen Davids familieleden en nog andere vluchtelingen bij hem?
8. Wat doet David als op zijn vlucht Saul in dezelfde spelonk komt en daar gaat slapen?
9. Welke rijke herdersvorst wilde David niets van zijn rijkdom schenken?
10. In welke Filistijnse stad gaat David, na veel omzwervingen wonen?
11. Wat gebeurt er met Ziklag?

12. Op welk gebergte streed Saul tegen de Filistijnen?
13. Hoe liep het met Saul af in deze strijd?

14. Bij welke tovenaars was hij tevoren geweest, toen God naar hem niet meer hoorde?
15. Naar welke stad ging David, na Sauls dood?

*Met Michal.
Krijgsoverste.
Hij was jaloers op
David, omdat de Here
met hem was.
Naar Gath.
Men wilde hem doden.
David stelde zich aan
als een krankzinnige.
In de spelonk van
Adullam.
David snijdt een slip
van Sauls mantel af.
Nabal.*

In Ziklag.

*De Amalekieten hadden de stad in brand gestoken.
Op Gilboa.
Hij liet zichzelf in zijn zwaard vallen.
Bij de tovenaars te Endor.
Naar Hebron.*

B. Om te onthouden:

De meeste huizen in Israël hadden maar één verdieping. Ze waren vaak niet groter dan één kamer. Die kamer was verdeeld in een hoger en een lager gedeelte. Het hogere gedeelte was voor de mensen, het lagere voor de dieren. De muren waren gemaakt van leem, soms ook van in de zon gedroogde tichelstenen. Een tichelsteen bestond uit leem en stro. Ook bouwden ze de muren wel van opeen-

gestapelde keien en stenen uit het veld die weer met leem werden aangevuld. Het dak was van riet of takken, ook weer met een laag leem afgedekt.

De weinige, deftige huizen, die er waren, telden twee verdiepingen en waren rond een binnenhof gebouwd. Deze huizen hadden een plat dak, dat rondom beveiligd was door een laag muurtje. Een trap langs één der muren bracht een bezoeker zo van de straat naar het dak. Want bezoek werd daar in de hoogte ontvangen, waar het heel wat frisser was, dan in de warme kamers van het huis. Om deze reden sloep men ook op het dak; ook droogde men er de gewassen van het land.

Spelonken kwamen in het kalkrijke gebergte van Palestina veel voor. Die grotten vormden de eeuwen door een goede schuilplaats voor een ieder, die moest vluchten. Ze werden ook wel als een heel gewone woning gebruikt. Lot woonde na de verwoesting van Sodom en Gomorra in zo'n spelonk en de familie van David woonde er ook een tijdlang in. In het voorste gedeelte van de grot viel nog wat buitenlicht naar binnen, maar hoe verder men de grot binnenging, des te donkerder werd het. Vanuit die donkere achtergrond was iemand, die in de ingang stond, goed te zien, maar hijzelf kon niet zien, wat er verder in de grot was. Zo zag David Saul de grot binnenkomen, zonder dat deze David in het duistere gedeelte van de grot zag.

C. Welke naam hoort er niet bij?

Gath - Ziklag - Adullam - Sodom
Saul - Kaleb - Jonathan - Michal

Zet in de goede volgorde:

Jethro - Daniël - Boaz - Noach
Amram - Samuël - Cham - Luban

D. Leer van buiten!

Bijbelboeken (Oude Testament: Genesis tot Hooglied)

Genesis, Exodus, Leviticus, Numeri, Deuteronomium, Jozua, Richteren, Ruth, 1 en 2 Samuël, 1 en 2 Koningen, 1 en 2 Kronieken, Ezra, Nehemia, Esther, Job, Psalmen, Spreuken, Prediker, Hooglied.

Les 16

KONING DAVID

A.

1. In welke stad ging David wonen toen hij koning was geworden van het gehele land?	<i>In Jeruzalem.</i>
2. Wat liet David naar Jeruzalem brengen?	<i>De ark.</i>
3. Wat wilde David voor de HEERE bouwen?	<i>Een tempel.</i>
4. Waarom mocht hij dit niet doen?	<i>Er moest eerst volkomen vrede in het land zijn.</i>
5. Wie zou dit later mogen doen?	<i>Salomo.</i>
6. Welke zoon van David wilde zijn vader van de troon stoten?	<i>Absalom.</i>
7. In welke plaats liet hij zich tot koning uitroepen?	<i>In Hebron.</i>
8. Wat deed David, toen Absalom naar Jeruzalem trok?	<i>Hij vluchtte.</i>
9. Wie was Davids legeraanvoerder?	<i>Joab.</i>
10. Wat liet David zijn aanvoeders voor de strijd beloven?	<i>Zij moesten Absalom met zachtheid behandelen.</i>
11. Welk leger verloor de strijd?	<i>Het leger van Absalom.</i>
12. Hoe vonden de knechten van David Absalom?	<i>Hij hing met zijn haren aan de takken van een boom.</i>
13. Wie doodde hem?	<i>Joab.</i>
14. Aan welk gebod denk je vooral bij de geschiedenis van Absalom?	<i>Eer uw vader en uw moeder.</i>
15. Wie wees David aan als zijn opvolger?	<i>Salomo.</i>

B. Om te onthouden:

Moest de ark verplaatst worden, dan mocht dit niet gebeuren door hem gewoon op te tillen. Neen, geen mensenhand mocht er mee in aanraking komen. Draagstokken van acaciahout, met goud overtrokken, waren door ringen gestoken en mochten daar nooit uit verwijderd worden. Aan de draagstokken kon de ark worden opgetild en vervoerd naar de nieuwe standplaats.

David is niet alleen een bekwaam en moedig herder geweest, hij was ook een goede koning. Dat hij bovendien veel van muziek hield, weten we uit de geschiedenis van Saul. David was eveneens een kundig dichter. In onze psalmbundel zijn 73 van de 150 psalmen door David gedicht. Wij mogen dus David ook noemen: een groot kunstenaar. Al zijn rijke gaven, van God ontvangen, heeft David gebruikt om de HEERE te dienen. Geen wonder, dat hijde grootste koning van Israël genoemd wordt. In de dagen van David en zijn zoon Salomo, was Israël een machtig rijk, zoals het later nooit meer is geweest.

C. Welke naam hoort er niet bij?

Lot - David - Salomo - Absalom
Bathseba - Michal - Rachel - David

Zet in de goede volgorde:

Machlon - Jafeth - Hagar - Achab
Absalom - Saul - Hofni - Ehud

D. Leer van buiten! (Herhaling)

Maleachi 3:1

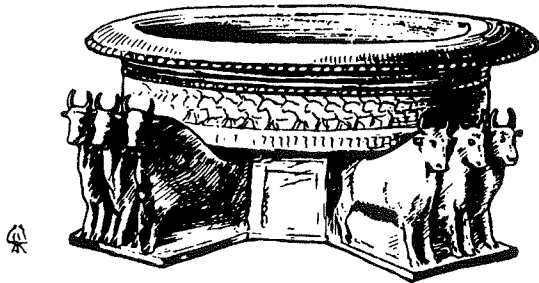
(zie les 3)

Les 17

SALOMO

A.

1. Toen Salomo pas koning was geworden, mocht hij van de HEERE kiezen, wat hij graag hebben wilde. Wat koos hij? 2. Was dit een goede of een slechte keuze? 3. Wat schonk de HEERE hem nog meer, juist omdat hij dit gevraagd had? 4. Wat bouwde Salomo voor de HEERE? 5. En wat voor zichzelf? 6. Welk hout werd voor de bouw gebruikt? 7. Op welk gebergte groeiden de cederbomen? 8. Welke vreemde koningin kwam Salomo bezoeken? 9. Welke grote zonde deed Salomo? 10. Welke straf ontving hij daarvoor? 11. Wanneer zou dit gebeuren? 12. Hoeveel stammen zou het huis van David behouden? 13. Wie zou koning over de tien stammen worden? 14. Wie werd koning over de twee stammen? 15. Welke twee stammen waren dit?	<i>Hij vroeg om wijsheid om het volk te kunnen regeren.</i> <i>Een goede keuze.</i> <i>Rijkdom en eer.</i>
<p><i>Een tempel.</i></p> <p><i>Een paleis.</i></p> <p><i>Cederhout.</i></p> <p><i>Op de Libanon.</i></p> <p><i>De koningin van Scheba.</i></p> <p><i>Hij nam veel heidense prinsessen tot vrouw, die hem overhaalden hun afgoden te dienen.</i></p> <p><i>Over tien stammen van het rijk zou zijn knecht gaan regeren.</i></p> <p><i>Als Salomo's zoon zou gaan regeren.</i></p> <p><i>Twee stammen.</i></p> <p><i>Jerobeam.</i></p> <p><i>Rehabeam.</i></p> <p><i>Juda en Benjamin.</i></p> |
|--|--|

B. Om te onthouden:

Dichtbij het brandofferaltair stond in de voorhof van de tempel de koperen zee. Het was een groot rond vat, dat in het daglicht te blinken stond. De middellijn was wel $5\frac{1}{2}$ m.

De koperen zee werd gedragen door 12 runderen, die in vier groepen van drie dieren waren opgesteld.

In dit grote vat zat water, dat de priesters moesten gebruiken om zich voor en na het offeren te wassen.

De koningin van Scheba was heerseres over een land, waar heel veel kooplieden woonden. De karavane van deze handelaren trokken dwars door de woestijnen van de ene plaats naar de andere. De kamelen waren zwaar beladen met kostbare waar, zoals goud, reukwerk, wierook, specerijen en dure edelgesteenten. Eenvoudige koopwaar vond men bij deze kooplieden dus niet. Hun klanten waren uitsluitend rijke mensen, die de kostbare waren betalen konden. Tot die kostbaarheden behoorden ook.....mensen, die als slaven verkocht werden.

Om Salomo te bezoeken moest de koningin wel een heel grote reis maken. Ze legde een afstand af van ongeveer 1900 km; dit is meer dan zes maal de afstand van Groningen naar Maastricht. Gezeten op een sierlijke kameel, omringd door tal van slavinnen en een zware bewaking van soldaten, in gezelschap van de voornaamste kooplieden uit haar land, kwam ze naar Jeruzalem.

C. Welke naam hoort er niet bij?

Rehabeam	-	Juda	-	Benjamin	-	Barak
Cederhout	-	Tempel	-	Silo	-	Libanon

Zet in de goede volgorde:

Ebzan - Jochebed - Hagar - Adam
Othniël - Absalom - Rehabeam - Noach

D. Leer van buiten!

Bijbelboeken (Oude Testament: Jesaja tot Maleachi)

Jesaja, Jeremia, Klaagliederen van Jeremia, Ezechiël, Daniël, Hosea, Joël, Amos, Obadja, Jona, Micha, Nahum, Habakuk, Zefanja, Haggai, Zacharia, Maleachi.

Les 18

JEROBEAM, ACHAB, ELIA

A.

1. Welke afgodendienst voerde Jerobeam in?

2. Waar stonden de gouden kalveren?

3. Welke goddeloze koning voerde de Baälsdienst in?

4. Hoe heette zijn vrouw?

5. Welke profeet wees hem op zijn goddeloosheid?

6. Welke straf kondigde Elia aan?

7. Wat was het gevolg van deze droogte?

8. Bij welke beek verborg Elia zich?

9. Wie brachten hem hier voedsel?

10. Naar welke weduwe ging Elia later?

11. Door welk wonder hadden Elia, de weduwe en haar zoon voldoende te eten?

12. Wat gebeurde er met de zoon van de weduwe?

13. Hoe kreeg de weduwe haar zoon weer terug?

14. Hoe lang duurde de droogte?

15. Welk bevel kreeg Elia toen deze tijd voorbij was?

De dienst van de gouden kalveren.

Te Bethel en te Dan.

Achab.

Izebel.

Elia.

Er zou geen dauw of regen meer zijn.

Hongersnood.

Bij de beek Krith.

De raven.

Naar de weduwe te Zarfath.

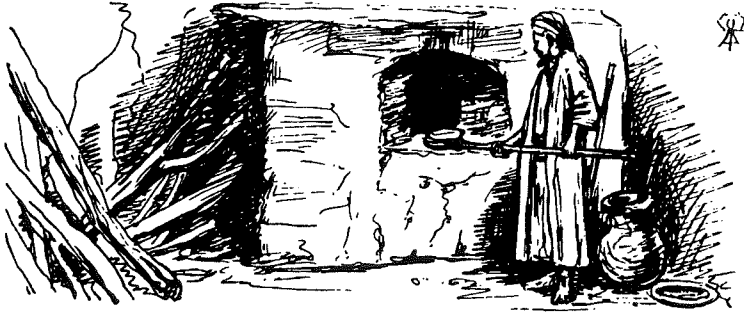
Het meel en de olie verminderden niet.

Hij werd ziek en stierf.

Op Elia's gebed werd het kind weer levend.

Drie jaar en zes maanden.

Elia moest naar Achab gaan.

B. Om te onthouden:

In Palestina bakten de vrouwen zelf het brood.

Men gebruikte hiervoor een bakoven. Men stookte er een vuur in van gedroogd gras, of houtskool, soms ook van gedroogde dieremest.

Als de oven heet was, werden de klompen deeg vastgekleefd aan de binnenwand van de oven.

Het brood was smakelijk, maar moest wel vers worden gegeten. Daarom bakte de huisvrouw iedere dag opnieuw haar brood.

De vroege regen valt in Palestina in oktober en november. Stortbuien komen in december voor. Dat is de echte regenmaand met de plasregens. In maart en april komen nog enkele buitjes, die men de late of spade regen noemt.

's Zomers regent het niet; dan waaien er droge noordewinden. Het land wordt dan 's nachts bevochtigd door de dauw.

Als het 's zomers bij heldere lucht in ons land sterk heeft gedauwd, kan het gras 's morgens erg nat zijn. Ditzelfde, maar dan in veel sterker mate, is in Palestina gedurende de hele zomer het geval.

C. Welke naam hoort er niet bij?

Jerobeam - Bethel - Dan - Saul
Zarfath - Krith - Elia - Dagon

Zet in de goede volgorde:

David - Achab - Gideon - Jafeth
Salomo - Saul - Abram - Delila

D. Leer van buiten! (Herhaling)

Micha 5:1

En gij, Bethlehem Efratha, zijt gij klein om te wezen onder de duizenden van Juda? Uit u zal Mij voortkomen, Die een Heerser zal zijn in Israël, en Wiens uitgangen zijn vanouds, van de dagen der eeuwigheid.

Les 19

ACHAB EN ELIA

A.

1. Naar welke berg gingen Achab, Elia en het volk Israël?	<i>Naar de Karmel.</i>
2. Wat gingen ze hier doen?	<i>Elia en de Baälspriesters zouden offeren.</i>
3. Hoe zou het volk kunnen zien wie de ware God was?	<i>De ware God zou het offer zelf aansteken.</i>
4. Wie offerden eerst?	<i>De Baälspriesters.</i>
5. Wat gebeurde er met hun offers?	<i>Er kwam geen vuur.</i>
6. Wat deed Elia vóór hij ging offeren?	<i>Hij goot water over het offer.</i>
7. Wat gebeurde er met zijn offer?	<i>Het werd door vuur van de hemel aangestoken.</i>
8. Wat riep het volk nu uit?	<i>De HEERE is God!</i>
9. Wat gebeurde er met de Baälspriesters?	<i>Ze werden gedood.</i>
10. Hoe vaak bad Elia om regen?	<i>Zeven maal.</i>
11. Wat zag zijn knecht toen?	<i>Een wolkje, zo groot als een hand.</i>
12. Welke boodschap zond Elia nu aan Achab?	<i>Achab moest vlug naar huis rijden, want het zou hardgaan regenen.</i>
13. Waarheen reed Achab?	<i>Naar zijn zomerpaleis te Jizreël.</i>
14. Wie was erg boos op Elia?	<i>Izebel.</i>
15. Wat wilde zij met hem doen?	<i>Zij wilde hem laten doden.</i>

B. Om te onthouden:

Een altaar was een plaats, waarop offers werden gebracht.

Eigenlijk betekent altaar: slachtplaats.

De Baälpriesters riepen Baäl aan, om vuur van de hemel te zenden, terwijl zij om hun altaar dansten. Hun god was immers de god van het vuur? Elia richtte het oude altaar van de HEERE weer op. Dit had Izebel waarschijnlijk omver laten halen. Op de fundamenten van dit oude altaar richtte Elia van 12 stenen een nieuw altaar op. Van 12 stenen, want de 12 stammen van Israël moesten in het dienen van de HEERE één zijn.

Achabs paleis stond in Samaria. Het was daar door koning Omri gebouwd. In Jizreël stond Achabs zomerverblijf.

C. Welke naam hoort er niet bij?

Jizreël - Jeruzalem - Achab - Izebel
Karmel - Olijfberg - Nebo - Jordaan

Zet in de goede volgorde:

Nebukadnezar - Elimelech - Ismaël - Seth
Bathseba - Izebel - Ruth - Rachab

D. Leer van buiten!

Bijbelboeken (Nieuwe Testament: Matthéüs tot Colossenzen)

Matthéüs, Marcus, Lucas, Johannes, Handelingen der Apostelen, Romeinen, 1 en 2 Corinthe, Galaten, Efeze, Filippenzen, Colossenzen.

Les 20

ELIA EN ELISA

A.

1. Waarheen vluchtte Elia voor Izebel?
 2. Wie verscheen hier aan Elia?
 3. Wie moest Elia als zijn opvolger aanwijzen?
 4. Welke wijngaard wilde Achab bezitten?

 5. Wie zorgde er voor dat Achab de wijngaard kreeg?
 6. Wat gebeurde er met Naboth?
 7. Met welke koning van Juda trok Achab ten strijde tegen Aram?
 8. Hoe liep het af met Achab in deze strijd?

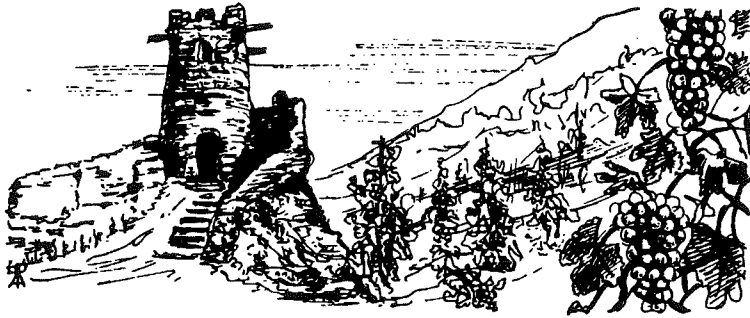
 9. Op welke manier ging Elia van de aarde heen?

 10. Wie was toen bij hem?
 11. Door welke rivier waren ze gekomen?
 12. Hoe had Elia een pad gemaakt door de Jordaan?

 13. Bij welke gelegenheid was er vroeger ook eens op wonderlijke wijze een pad ontstaan door de Jordaan?

 14. Welk kledingstuk van Elia kreeg Elisa?
 15. Waarvan was dit het teken?
- Naar Horeb.
De Here.
Elisa.
De wijngaard van Naboth.
Izebel.
Hij werd gestenigd.
Met Josafath.

Hij werd door een pijl getroffen en stierf.
Met een vurige wagen en vurige paarden voer hij ten hemel.
Elisa.
Door de Jordaan.
Hij sloeg met zijn mantel op het water.
Toen de Israëlieten Kanaän binnentrokken.
De mantel.
Het teken van zijn roeping als profeet.*

B. Om te onthouden:

Een wijngaard was meestal tegen een helling aangelegd. De wijnstok profiteerde hier het meest van de zonnearmte. Om het wegspoelen van de teelaarde tegen te gaan, maakte men vaak terrassen, door kleine muurtjes te metselen.

Om de wijngaard lag een hogere muur. Dit deed men om de vossen en de dieven te weren.

Soms had men ook nog een toren bij de wijngaard gebouwd.

Izebel stak de draak met koning Achab.

'Ik zal u de wijngaard van Naboth geven', zei ze.

Toen nam ze de zegelring van Achab en bezegelde hiermee het lot van Naboth.

De ring van de koning was ook hier weer evenveel waard als het woord van de koning zelf.

C. Welke naam hoort er niet bij?

Achab - Josafath - Jerobeam - Debora
Elia - Elisa - Joab - Samuël

Zet in de goede volgorde:

Goliath - Simson - Methusalah - Samgar
Isaï - Salomo - Samuël - Aäron

D. Leer van buiten! (Herhaling)

Scheppingsdagen
(zie les 2)

Les 21

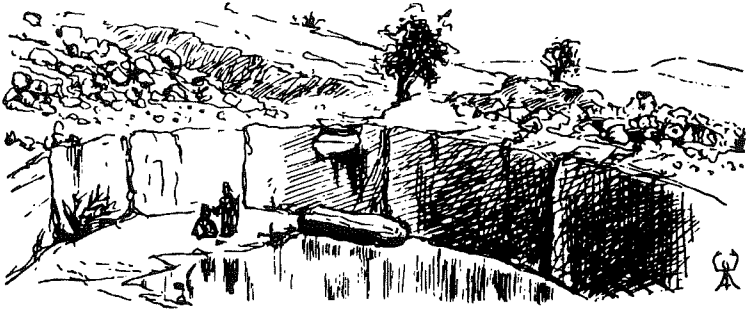
ELISA

A.

1. Wat was het eerste wonder, dat Elisa deed?	<i>Hij maakte een pad door de Jordaan.</i>
2. Hoe maakte Elisa het water te Jericho weer gezond?	<i>Hij wierp, uit een nieuwe schaal, zout in de bron.</i>
3. Wat deden kinderen uit Bethel, toen Elisa daarlangs kwam?	<i>Zij bespotten Elisa en riepen hem na.</i>
4. Op welke vreselijke wijze werden ze gestraft?	<i>Twee berinnen verscheurden 42 van die kinderen.</i>
5. Hoe heette de knecht van Elisa?	<i>Gehazi.</i>
6. Welke Syrische generaal leed in de dagen van Elisa aan een vreselijke ziekte?	<i>Naāman.</i>
7. Welke ziekte was dat?	<i>De melaatsheid.</i>
8. Wie was bij deze generaal als slavin in huis?	<i>Een Joods meisje.</i>
9. Wat zei ze over Naāmans ziekte tot haar meesteres?	<i>De profeet in Samaria zou Naāman wel kunnen genezen.</i>
10. Naar welke koning van Israël ging Naāman toen?	<i>Naar Joram.</i>
11. Naar welke rivier zond Elisa hem?	<i>Naar de Jordaan.</i>
12. Wat moest hij hier doen?	<i>Hij moest zich zeven maal in de Jordaan baden.</i>
13. Wie haalden Naāman over om te doen wat Elisa had gezegd?	<i>De dienaren van Naāman.</i>
14. Wie bedroog hem om geschenken te kunnen krijgen?	<i>Gehazi.</i>
15. Hoe werd Gehazi voor zijn bedrog gestraft?	<i>Hij kreeg de melaatsheid van Naāman.</i>

B. Om te onthouden:

Vlak bij Jericho wijst men de reiziger nog de Elisabron.
Er komen hier veel bezoekers.
Dit is de bron, waarvoor de inwoners van Jericho de hulp inriepen van Elisa.
'Het water is slecht', zeiden ze. Geen wonder!

Jericho ligt dicht bij de Dode Zee en daardoor zit er hier veel zout in de bodem. Elisa maakte het water gezond, door er zout in te gooien. Wel een tegenstrijdigheid: zout water zoet maken, door er zout in te werpen.

Melaatsheid is een huidziekte. In ernstige gevallen vallen haar en tanden uit. Soms teren ook ogen, neus en andere delen van het lichaam langzaam weg. Een melaatse werd door iedereen verafschuwd. In het land Kanaän moesten zulke melaatsen in afzondering leven en, als iemand hen naderde, roepen: Onrein.

C. Welke naam hoort er niet bij?

Elisa - Laban - Gehazi - Naāman
Joram - David - Saul - Jakob

Zet in de goede volgorde:

Jefta - Mirjam - Pinehas - Ruben
Kaleb - Lea - Potifar - Eva

D. Leer van buiten!

Bijbelboeken (Nieuwe Testament: Thessalonicenzen tot Openbaring van Johannes)

1 en 2 Thessalonicenzen, 1 en 2 Timotheüs, Titus, Filèmon, Hebreëen, 1 brief van Jacobus, 2 van Petrus, 3 van Johannes, 1 van Judas, de Openbaring van Johannes.

Les 22

HIZKIA

A.

1. Was Hizkia een goddeloze of een vrome koning?
2. Waar stond zijn paleis?
3. Over welk rijk regeerde hij?

4. Wat deed Hizkia met de afgoden, die door het volk nog werden gediend?
5. Welk feest werd na veel jaren weer gevierd?
6. Wat gebeurde er weer in de tempel?

7. Welke ziekte kreeg Hizkia?
8. Welke profeet zei hem dat hij zou sterven?
9. Wat deed Hizkia toen hij dit hoorde?

10. Welke blijde boodschap mocht Jesaja toen weer aan Hizkia gaan brengen?
11. Na hoeveel dagen zou hij al weer genezen naar de tempel kunnen gaan?
12. Wat moest hij op de zweer leggen?
13. Welke gezanten komen Hizkia gelukwensen met zijn genezing?
14. Wat laat Hizkia hun zien?
15. Hoe werd hij om zijn hoogmoed gestraft?

Een vrome koning.

Te Jeruzalem.

Over het Twee-stammenrijk.

Hij roeide ze uit.

Het Paasfeest.

De offers werden weer gebracht.

Een boze zweer.

Jesaja.

Hij bad tot God om genezing.

Hizkia zou nog vijftien jaar mogen leven.

Na drie dagen.

Een klomp vijgen.

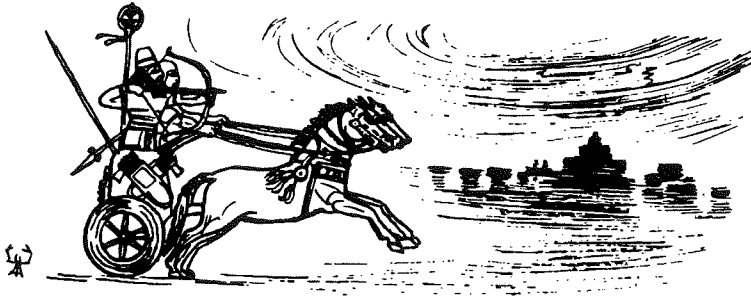
De gezanten uit Babel.

Al zijn schatten.

Al zijn schatten zouden eens naar Babel worden weggevoerd.

B. Om te onthouden:

Sanherib, de wrede, gevreesde koning van Assyrië belegerde Jeruzalem. Hij stuurde zijn Rabsaké, de commandant van zijn lijfwacht naar de muur om een redevoering te houden. Sanherib eiste overgave van de stad. 'Laat uw God u niet bedriegen', zei hij. Sanherib stelde de Here op één lijn met de heidense goden. De profeet Jesaja voorspelde de ondergang van het leger van Assyrië en Sanheribs dood. In diezelfde nacht sloeg de engel des HEEREN 185000 Assyriërs.

Hizkia's boze zweer, waarvan hij zo ziek was, genas, nadat op de zweer een vijgepleister was gelegd. Zo'n pleister van vijgen werd in het oosten vaak als geneesmiddel gebruikt.

'Op de zonnewijzer zal de schaduw tien graden terug gaan', zei Jesaja. Vroeger had men geen klokken, die de tijd aangaven. Men gebruikte toen zonnewijzers, waarop men aan de schaduw kon zien, hoe laat het was. Dat de schaduw terugliep, was een groot wonder.

C. Welke naam hoort er niet bij?

Jesaja - Nabal - Elia - Elisa
Hizkia - Jesaja - Jeruzalem - Ismaël

Zet in de goede volgorde:

Jonathan - Samgar - Rehabeam - Cham
Joab - Isaäk - Daniël - Sem

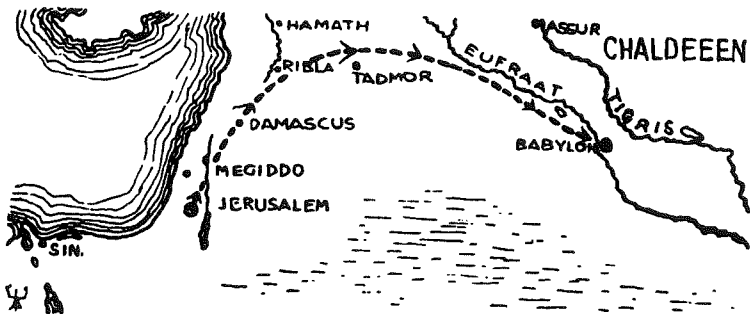
D. Leer van buiten! (Herhaling)

Deuteronomium 18:15
(zie les 6)

ISRAËL EN JUDA WEGGEVOERD

A.

1. Naar welk land zijn de inwoners van het Tienstammenrijk weggevoerd? *Naar Assyrië.*
2. Waarheen zijn de inwoners van het Tweestammenrijk weggevoerd? *Naar Babel.*
3. Hoe heette de koning van Babel? *Nebukadnezar.*
4. Wat gebeurde er met de stad Jeruzalem en met de tempel? *Stad en tempel werden verwoest.*
5. Welke profeet had de ondergang van Juda voorspeld? *Jeremia.*
6. Welke vier Joodse jongens koos Nebukadnezar uit om later aan zijn hof dienst te kunnen doen? *Daniël, Hananja, Misaël en Azarja.*
7. Welke Babylonische naam kreeg Daniël? *Beltsazar.*
8. Hoe werden zijn drie vrienden genoemd? *Sadrach, Mesach en Abednego.*
9. Hoe lang kregen ze les in de geschriften en de taal van de Chaldecëen? *Drie jaren.*
10. Waaruit bleek dat Daniël en zijn vrienden trouw bleven aan de dienst van de HEERE? *Zij wilden geen voedsel gebruiken dat de HEERE had verboden.*
11. Welke bijzondere gave kreeg Daniël van de HEERE? *Hij kon dromen en gezichten verklaren.*
12. Welke wonderlijke droom had Nebukadnezar? *Hij zag een groot beeld.*
13. Hoe zag dat beeld eruit? *Het hoofd was van goud, de borst en de armen van zilver, de buik van koper, de benen van ijzer en de voeten van ijzer en leem.*
14. Wat gebeurde er met dat beeld? *Een steen rolde tegen het beeld en vernietigde het.*
15. Wie maakte aan Nebukadnezar de droom en zijn uitlegging bekend? *Daniël.*

B. Om te onthouden:

Deze lange weg moesten de weggevoerden gaan. De mannen aan elkaar gebonden, de vrouwen met bagage op hun rug.

Zo ging de karavaan, allen lopende langs de stoffige weg, zonder sandalen, terwijl de hete zon op hen brandde. Velen kwamen om op deze vreselijke tocht.

Daniël en zijn drie vrienden vroegen om groente te mogen eten en water te mogen drinken, inplaats van gevoed te worden van de tafel van de koning.

De spijzen, die de Chaldeeën aten, waren voor de Joden onrein. Tijdens de maaltijd werd zelfs een offer gebracht voor deze spijzen.

Nebukadnezars droom vertelde iets over de wereldrijken, die achtereenvolgens zouden komen. Na het rijk van Babel kwam dat van de Meden en de Perzen, daarna kwam het machtige rijk van Alexander de Grote en tenslotte het Romeinse rijk.

C. Welke naam hoort er niet bij?

Sdrach - Salomo - Mesach - Abednego
 Misaël - Hananja - Abner - Azarja

Zet in de goede volgorde:

Nabal - Hanna - Josafat - Sara
 Michal - Izebel - Debora - Delila

D. Leer van buiten!

Christelijke feestdagen

<i>Kerstfeest.</i>	De geboorte van de Heere Jezus te Bethlehem.
<i>Goede Vrijdag.</i>	De dood van de Heere Jezus op Golgotha.
<i>Paasfeest.</i>	De opstanding van de Heere Jezus.
<i>Hemelvaartsdag.</i>	Hemelvaart vanaf de Olijfberg.
<i>Pinksterfeest.</i>	Uitstorting van de Heilige Geest.

Les 24

IN BALLINGSCHAP

A.

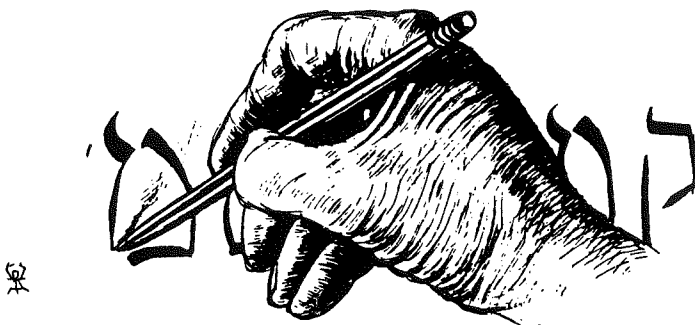
1. Wat liet Nebukadnezar oprichten in het dal Dura?
2. Wie wilden dit beeld niet aanbidden?
3. Wat gebeurde met hen?
4. Hoe bewaarde God ze?
5. Hoe heette de laatste koning van Babel?
6. Wat gebeurde er toen de koning, tijdens het beleg van de stad, feest vierde?
7. Wie verklaarde het schrift?
8. Wat gebeurde er met Belsazar in die nacht?
9. Wie ging nu over het rijk regeren?
10. Welk ambt bekleedde Daniël aan het hof?
11. Waaruit bleek dat Daniël de HEERE bleef dienen aan het heidense hof?
12. Wie waren jaloers op Daniël?
13. Wat wisten ze tenslotte te bereiken?

*Een gouden beeld.
Sadrach, Mesach en
Abednego.
Ze werden in de brandende oven geworpen.
Een engel beschermde hen tegen het vuur.
Belsazar.
Een hand schreef op de muur.
Daniël.
Hij werd gedood.
Darius.
Hij was rijksbestuurder.
Hij bad driemaal per dag voor de open ramen aan de kant van Jeruzalem.
De andere twee rijksbestuurders en de 120 stadhouders.
Daniël werd in de leeuwenkuil geworpen.*

14. Hoe liep het met Daniël af?

15. En hoe liep het met de stadhouders af?

*Een engel van God
bewaarde hem.
Ze werden in de
leeuwenkuil door de
leeuwen verscheurd.*

B. Om te onthouden:

De vingers van een mensenhand schreven op de gipskalk aan de muur de woorden: Mene, mene, tekel, upharsin.

Dit betekent: geteld, geteld, gewogen en aan stukken.

Het koningschap van Belsazar was geteld, de koning was in de weegschaal geweest, maar te licht bevonden. Daarom werd zijn rijk in stukken gescheurd en de troon aan een ander gegeven. In diezelfde nacht immers werd Babel ingenomen.

De oude Daniël bad drie maal per dag zijn gebed met de vensters open naar Jeruzalem. Hij was, al was hij één der machtigste mensen in het rijk van Perzen en Meden, trouw gebleven aan zijn God.

Een wet van Meden en Perzen kon niet herroepen worden. De koning deed nog moeite, om Daniël te redden, toen hij merkte, dat hij door de jaloerse stadhouders beetgenomen was. Maar men dreigde hem: Geen enkel besluit of verbod, dat de koning heeft uitgevaardigd, mag veranderd worden. Zo kwam Daniël in de leeuwenkuil.

C. Welke naam hoort er niet bij?

Daniël - Babel - Nebukadnezar - Egypte
Jeremia - Jesaja - Bathseba - Ezechiël

Zet in de goede volgorde:

Josafat - Jeftha - Hananja - Jafeth
Ismaël - Mozes - Lot - Zedekia

D. Leer van buiten! (Herhaling)

De plagen van Egypte
(zie les 8)

Les 25

BALLINGSCHAP EN TERUGKEER

A.

1. Tijdens welke Perzische koning leefde Esther?	<i>Tijdens Ahasveros.</i>
2. Hoe heette de koningin, die verstoten werd?	<i>Vasthi.</i>
3. Wie werd koningin in de plaats van Vasthi?	<i>Esther.</i>
4. Hoe heette de oom van Esther, bij wie ze was opgevoed?	<i>Mordechaï.</i>
5. Wat werd door Mordechaï ontdekt?	<i>Een samenzwering tegen de koning.</i>
6. Wie was de eerste dienaar van de koning?	<i>Haman.</i>
7. Wie wilde voor Haman niet buigen?	<i>Mordechaï.</i>
8. Welk boos plan beraamde Haman?	<i>Hij wilde alle Joden uitroeien.</i>
9. Wie pleitte bij Ahasveros voor het volk der Joden?	<i>Esther.</i>
10. Hoe liep het met Haman af?	<i>Hij werd aan de galg gehangen die hij voor Mordechaï had opgericht.</i>
11. En met Mordechaï?	<i>Hij werd eerste dienaar van de koning in Hamans plaats.</i>
12. Welke koning gaf aan de Joden verlof weer naar hun land terug te keren?	<i>Kores.</i>
13. Onder leiding van wie keerden duizenden Joden naar Jeruzalem terug?	<i>Onder leiding van Zerubbabel.</i>

14. Welke Schriftgeleerde ging later aan het hoofd van een tweede groep naar Jeruzalem? *Ezra.*
15. Hoe heette de schenker van de Perzische koning die ook verlof kreeg naar Jeruzalem te gaan? *Nehemia.*

B. Om te onthouden:

Hierboven zie je zegelringen, zoals Mordechai er één gebruikt zal hebben, om de bevelen van de koning te bekrachtigen.

Het Purimfeest, dat de Joden nog ieder jaar vieren, is een herinnering aan de mislukking van de boze aanslag van Haman. Het woord Purim komt van pur. Pur betekent lot. Het lot was immers geworpen in het bijzijn van Haman, om de datum te bepalen, waarop de Joden zouden worden uitgeroeid. Het Purimfeest is een vrolijk feest, waarbij het vaak onstuimig toegaat. Men geeft elkaar geschenken.

In het boek Esther wordt nergens de naam van God genoemd.

Mordechai trok een rouwgewaad aan: hij hulde zich 'in zak en as'. Hij kwam tot vóór de poort van het paleis.

In het paleis mocht men met een rouwgewaad niet komen.

C. Welke naam hoort er niet bij?

Ahasveros	-	Izebel	-	Esther	-	Mordechai
Kores	-	Abel	-	Ezra	-	Nehemia

Zet in de goede volgorde:

Jakob	-	Abner	-	Benjamin	-	Sadrach
Achan	-	Boaz	-	Kaleb	-	Methusalah

D. Leer van buiten! (Herhaling)

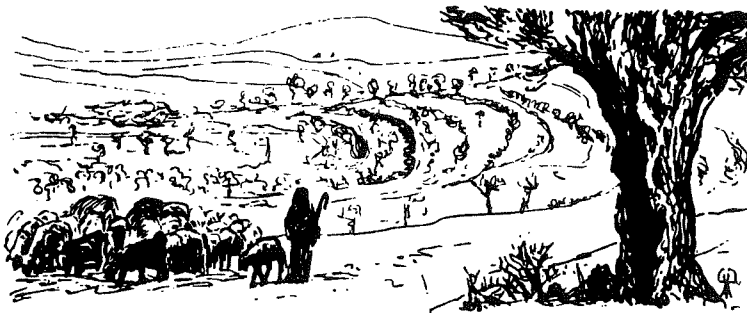
Genesis 49: 10
(zie les 7)

Les 26

TOEN DE HEERE JEZUS GEBOREN WERD

A.

1. Hoe heetten de vader en moeder van Johannes de Doper?	<i>Zacharias en Elizabet.</i>
2. Welke engel kondigde Zacharias de geboorte van zijn zoon aan?	<i>Gabriël</i>
3. Waarmee werd Zacharias gestraft, omdat hij niet geloofde?	<i>Tot de geboorte van Johannes kon hij niet spreken.</i>
4. Waar woonde Maria, de moeder van de Heere Jezus?	<i>In Nazareth.</i>
5. Met wie was ze ondertrouwd?	<i>Met Jozef.</i>
6. Wie bracht haar de boodschap, dat zij de moeder van de Heere Jezus zou worden?	<i>Gabriël.</i>
7. Wat betekent de naam Jezus?	<i>Zaligmaker.</i>
8. Naar wie ging Maria toen ze Gabriëls boodschap had ontvangen?	<i>Naar Elizabet.</i>
9. Welke Romeinse keizer regeerde, toen de Heere Jezus geboren werd?	<i>Augustus.</i>
10. In welke plaats werd de Heiland geboren?	<i>In Bethlehem.</i>
11. Waarin legde Maria haar kindje?	<i>In een kribbe.</i>
12. Wie kwamen het eerst het kind aanbidden?	<i>De herders.</i>
13. Van wie hadden de herders gehoord, dat de Zaligmaker geboren was?	<i>Van de engel in het veld van Efratha.</i>
14. Wie zong in de tempel een lofzang, toen Jozef en Maria daar kwamen met het kind?	<i>Simeon.</i>
15. Welke oude profetes kwam toen ook tot hen in de tempel?	<i>Anna.</i>

B. Om te onthouden:

De herders hielden hier in de velden van Efratha de wacht over hun kudde. De schapen behoeven niet in het open veld geweest te zijn. Mogelijk waren ze in een schaapskooi. De herders moesten waken voor wolven, leeuwen en beren.

Het beroep van herder was vroeger niet erg in tel. Men verachtte een herder. Voor de rechtbank gold het getuigenis van een herder niet eens.

En juist deze mensen mochten het eerst de boodschap van Gods genade ontvangen. Jozef offerde een paar duiven. Dit offer was het offer der armen. In Palestina leefde de tortelduif in het wild, als zomergast. Het was een trekvogel, die in de lente kwam en in de herfst weer wegtrok.

Zolang Jozef de twee duiven niet had geofferd, mocht Maria niet in de tempel komen.

C. Welke naam hoort er niet bij?

Jozef	-	Maria	-	Hebron	-	Nazareth
Zacharias	-	Elizabet	-	Daniël	-	Johannes de Doper

Zet in de goede volgorde:

Nebukadnezar	-	David	-	Nehemia	-	Rehabeam
Lot	-	Sem	-	Abednego	-	Zacharias

D. Leer van buiten! (Herhaling)

Lucas 2:8-14

En er waren herders in diezelfde landstreek, zich houdende in het veld, en hielden de nachtwacht over hun kudde.

En zie, een engel des HEEREN stond bij hen, en de heerlijkheid des Heeren omscheen hen en zij vreesden met grote vreze. En de engel zei tot hen: Vreest niet, want zie, ik verkondig u grote blijdschap, die al den volke wezen zal; namelijk, dat u heden geboren is de Zaligmaker, Welke is Christus de Heere in de stad Davids. En dit zal u het teken zijn: Gij zult het Kindeken vinden in doeken gewonden en liggende in de kribbe.

En van stonden aan was er met de engel een menigte des hemelsen heirlegers, prijzende God en zeggende: Ere zij God in de hoogste hemelen en vrede op aarde, in de mensen een welbehagen.

Les 27

DE TIJD VÓÓR HET OPTREDEN VAN DE HEERE JEZUS

A.

1. Waar gingen de Wijzen uit het oosten het eerst naar toe, toen ze in Judea aankwamen?	<i>Naar Jeruzalem.</i>
2. Welke koning liet hen bij zich roepen?	<i>Herodes.</i>
3. Wat wees aan de Wijzen de weg naar Bethlehem?	<i>een ster.</i>
4. Welke geschenken hadden de Wijzen meegebracht?	<i>goud, wierook, mirre</i>
5. Wat deed Herodes met de jongens te Bethlehem, die twee jaar of nog jonger waren?	<i>Hij liet ze doden.</i>
6. Wie dacht hij nu ook gedood te hebben?	<i>De Heere Jezus.</i>
7. Waar waren Jozef en Maria met hun kind echter heengevlucht?	<i>Naar Egypte.</i>
8. Wie had tot Jozef gezegd dat hij moest vluchten?	<i>Een engel des HEEREN.</i>
9. Waar gingen Jozef en Maria wonen, toen ze uit Egypte teruggekomen waren?	<i>In Nazareth.</i>

10. Hoe oud was de Heere Jezus, toen Hij voor het eerst met Jozef en Maria meeging naar de tempel?
11. Op welk feest was dat?
12. In welke plaats groeide de Heere Jezus op?
13. Door wie werd de Heere Jezus gedoopt?
14. In welke rivier gebeurde dat?
15. Wie daalde toen in de gedaante van een duif op Hem neer?

twaalf jaar.

Op het paasfeest.

In Nazareth.

Door Johannes de

Doper.

In de Jordaan.

De Heilige Geest.

B. Om te onthouden:

Een heraut was iemand, die de komst van een hoogstaand persoon aankondigde.

Hij riep meestal met luider stem: Eerbied!

Johannes de Doper was de heraut, de voorloper van de Heere Jezus. 'De stem, van een, die roept in de woestijn: Bereidt de weg des Heren.'

In de bijgebouwen van de tempel, waarschijnlijk in de koninklijke hallen aan de zuidzijde van de tempel, onderwezen de rabbijnen. Deze leraars stelden vragen, die de leerlingen moesten beantwoorden, maar op hun beurt mochten de leerlingen aan de rabbijnen vragen stellen. De lessen waren dus uitsluitend mondeling. De Heere Jezus gaf blijk van zoveel inzicht, dat allen, die hem hoorden, verbaasd waren over zijn verstand en zijn antwoorden.

C. Welke naam hoort er niet bij?

Simeon - Anna - Jeruzalem - Babel
 Zacharias - Gabriël - Maria - Daniël

Zet in de goede volgorde:

Joab - Elizabet - Kis - Isaäk
Jethro - Laban - Noach - Kores

D. Leer van buiten! (Herhaling)

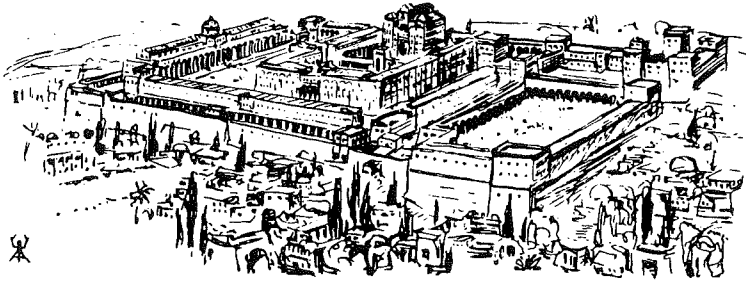
Johannes 3:16
(zie les 12)

Les 28

VAN DE JORDAAN NAAR GALILEA

A.

1. Waarheen werd de Heere Jezus door de Heilige Geest geleid, na de doop in de Jordaan?	<i>Naar de woestijn.</i>
2. Hoe lang was de Heiland in de woestijn?	<i>Veertig dagen.</i>
3. Wie trachtte hier de Heere Jezus van zijn werk als Zaligmaker te weerhouden?	<i>De duivel.</i>
4. Hoe heetten de eerste twee discipelen, die zich bij de Heere Jezus voegden?	<i>Johannes en Andreas.</i>
5. Wie ging Andreas roepen?	<i>Zijn broer Simon.</i>
6. Welke naam gaf de Heere Jezus aan deze Simon?	<i>Petrus.</i>
7. Wat betekent deze naam?	<i>Steen.</i>
8. Waar deed de Heere Jezus zijn eerste wonder?	<i>Te Kana.</i>
9. In welke provincie lag Kana?	<i>In Galilea.</i>
10. Welk wonder deed de Heiland hier?	<i>Hij veranderde water in wijn.</i>
11. Waar ging de Heere Jezus het paasfeest vieren?	<i>In Jeruzalem.</i>
12. Wat deed Hij toen Hij in de tempel kwam?	<i>Hij verdreef de kooplieden uit de tempel.</i>
13. Hoe heette de provincie van Palestina, waarin Jeruzalem lag?	<i>Judea.</i>
14. Welk land lag tussen Judea en Galilea?	<i>Samaria.</i>
15. Bij welke br on had de Heere Jezus een gesprek met een Samaritaanse vrouw?	<i>Bij de Jakobsbron.</i>

B. Om te onthouden:

Herodes de Grote had de verwoeste tempel van Salomo weer laten herbouwen. Wel was de tempel eerder opgebouwd door de teruggekeerde ballingen, maar Herodes wilde een prachtige tempel hebben.

Hij liet de oude tempel stuk voor stuk afbreken en opnieuw opbouwen. De éne voorhof lag hoger dan de andere. Door de Schone Poort kwam men in de voorhof der vrouwen. Een trap van 15 treden leidde naar de voorhof der Joden. Hier mochten geen vrouwen komen.

De taak van de hofmeester op een bruiloft was: het proeven van de spijzen en de dranken, die de gasten werden voorgezet. Verder moest hij er voor zorgen, dat alles ordelijk verliep. Hij moest de zorgen van het bruidspaar overnemen en hen met vervelende dingen niet lastig vallen.

Een bruiloft in het oosten was een groot feest. Zij duurde meestal een week. De oosterse gastvrijheid is zeer groot. Iemand, die ongenood binnenkwam, werd toch hartelijk welkom geheten. Jezus kwam te Kana op de bruiloft met zes discipelen, die hij pas op een der vorige dagen had leren kennen.

C. Welke naam hoort er niet bij?

Johannes - Petrus - Ezra - Andreas
Midian - Galilea - Judea - Samaria

Zet in de goede volgorde:

Achab - Sem - Misaël - Ruth
Naboth - Jerobeam - Ismaël - Hananja

D. Leer van buiten! (Herhaling)

Bijbelboeken (Oude Testament)
(zie les 15 en 17)

Les 29

DE HEERE JEZUS DOET VEEL WONDEREN

A.

1. Waar woonde de hoveling, die voor zijn zoon genezing zocht bij de Heere Jezus?	<i>Te Kapernaüm.</i>
2. In welke plaats vond hij de Heiland?	<i>In Kana.</i>
3. De Heiland ging nu eerst naar de plaats, waar Hij zijn jeugd had doorgebracht. Welke plaats was dat?	<i>Nazareth.</i>
4. Waar ging de Heere Jezus op de sabbatdag steeds heen?	<i>Naar de synagoge.</i>
5. De mensen van Nazareth geloofden niet in de Heere Jezus. Wat wilden ze zelfs doen?	<i>Ze wilden Hem van de berg afwerpen.</i>
6. Waarheen verhuisde de Heiland toen?	<i>Naar Kapernaüm.</i>
7. Welk wonder had plaats op het Meer van Galilea?	<i>De wonderbare visvangst.</i>
8. Waarom waren Petrus en de andere discipelen zo veronderd over zo'n grote vangst?	<i>Ze hadden de hele nacht gevisd en niets gevangen.</i>
9. Hoe brachten in Kapernaüm vier vrienden een verlamde tot de Heere Jezus?	<i>Ze lieten hem door het dak voor de voeten van de Heiland zakken.</i>
10. Wat schonk de Heere Jezus aan de man, nog vóór Hij hem genas?	<i>Hij vergaf hem zijn zonden.</i>
11. Waarom kon de Heere Jezus deze man de zonden vergeven?	<i>Hij was Gods Zoon.</i>
12. Welke discipel was tollenaar geweest?	<i>Levi.</i>
13. Hoe werd Levi ook wel genoemd?	<i>Matthéüs.</i>
14. Waardoor is Matthéüs vooral bekend?	<i>Hij heeft het Evangelie beschreven.</i>
15. Welke andere Evangelieschrijvers ken je nog meer?	<i>Marcus, Lucas, Johannes.</i>

B. Om te onthouden:

De verlamde in Kapernaüm wordt op een bed, een soort matrasje, naar beneden gelaten tot vlak voor de voeten van Jezus. Deze matrasjes of slaapmatjes worden meer in de Bijbel genoemd. Arme mensen sliepen, gewikkeld in hun opperkleed, meestal gewoon op de grond. Reizigers deden dit ook. Zij namen op reis geen bed mee.

Wij spreken meestal over de koninklijke hoveling. Het is misschien beter om van een koninklijk *ambtenaar* te spreken. Een hoveling woont immers in dezelfde plaats als zijn vorst en koning Herodes Antipas heeft nooit in Kapernaüm gewoond. Deze hoveling maakte de reis naar Kana, om Jezus op te zoeken. Kana lag 33 km van Kapernaüm.

C. Welke naam hoort er niet bij?

Kana - Babel - Kapernaüm - Nazareth
 Marcus - Matthéüs - Lucas - Zacharias

Zet in de goede volgorde:

Herodes - Jesaja - Adam - Ismaël
 Mirjam - Rachel - Sadrach - Maria

D. Leer van buiten! (Herhaling)

De tabernakel
 (zie les 9)

Les 30

NOG MEER WONDEREN

A.

1. Welk wonder deed de Heere Jezus bij de stadspoort van Naïn?	<i>Hij wekte de zoon van de weduwe op uit de doden.</i>
2. Waar ging de Heere Jezus heen, toen er een feest der Joden was?	<i>Naar Jeruzalem.</i>
3. Aan welk badwater bracht Hij toen een bezoek?	<i>Bethesda.</i>
4. Wat betekent Bethesda?	<i>Huis van barmhartigheid.</i>
5. Hoe lang had de zieke man, die door de Heere Jezus werd genezen, hier al gelegen?	<i>Acht en dertig jaar.</i>
6. Op wat voor dag bezocht de Heiland Bethesda?	<i>Op de sabbatdag.</i>
7. Toen de Heere Jezus weer in Galilea terug was en met de discipelen op het meer voer, stak een storm op. Wat deed de Heiland, toen de discipelen om hulp riepen?	<i>Hij stilde de storm.</i>
8. Waarom hadden de discipelen niet bevreesd behoeven te zijn?	<i>Omdat de Heere Jezus bij hen was.</i>
9. Hoe hette de overste van de synagoge te Kapernaüm?	<i>Jaïrus.</i>
10. Welk wonder deed de Heere Jezus in zijn huis?	<i>Hij wekte het twaalfjarig dochtertje op uit de doden.</i>
11. Welke drie discipelen waren daarbij aanwezig?	<i>Petrus, Johannes en Jacobus.</i>
12. Hoeveel mensen spijzigde de Heere Jezus eens met vijf broden en twee visjes?	<i>Vijfduizend mannen, de vrouwen en kinderen niet meegerekend.</i>
13. Op welke wonderlijke wijze voegde Hij zich in de nacht bij de discipelen, die reeds waren weggevaaren?	<i>Hij kwam wandelend over de golven naar hen toe.</i>
14. Welke discipel ging de Heere Jezus over de golven tegemoet?	<i>Petrus.</i>
15. Waarom zonk hij plotseling?	<i>Hij keek naar de golven en werd bang.</i>

B. Om te onthouden:

Op het achterschip was de ereplaats. De man aan de stuurstok had niet veel te doen

en daarom lag daar dan ook een kussen. Hierop lag Jezus te slapen, toen de storm over het meer van Genesareth opstak.

Als er in Palestina een dode was, werd er veel misbaar gemaakt. De Joden zijn veel drukker en uitbundiger dan de Westerlingen. Bij begrafenissen huurde men vrouwen, die de dode moesten bewenen. Deze klaagvrouwen zaten, zolang de steen nog niet voor het graf was geplaatst, op de zitbanken, die langs de wanden van de grafspelonk waren aangebracht. In het huis van Jairus zei Jezus tegen deze vrouwen, dat ze over het dochttertje niet behoefden te wenen.

Men heeft resten gevonden van een dubbele vijver, waaromheen vijf zuilenhallen hebben gestaan. Dit zal het badwater Bethesda geweest zijn, vlak bij de Schaapspoort.

C. Welke naam hoort er niet bij?

Nehemia – Petrus – Johannes – Jacobus
Bethesda – Bethel – Bethlehem – Jericho

Zet in de goede volgorde:

Darius – Saul – Izebel – Potifar
Michal – Hanna – Cham – Seth

D. Leer van buiten! (Herhaling)

Jesaja 11:1 en 2a
(zie les 14)

Les 31

OP DE BERG DER VERHEERLIJKING

A.

1. In een woeste streek bij het Meer van Galilea had nog eens een wonderbare spijziging plaats. Hoeveel mensen gaf de Heere Jezus toen te eten? 2. Waarmee spijzigde de Heere Jezus hen? 3. Met welke drie discipelen beklom de Heiland enige tijd later een berg? 4. Wie verschenen Hem op deze berg? 5. Waarover spraken Mozes en Elia met de Heere Jezus? 6. Wat wilde Petrus doen? 7. Waardoor werden ze echter plotseling overschaduwd? 8. Wat klonk uit de wolk? 9. Wat gebeurde met Mozes en Elia? 10. Hoe noemt men deze berg wel? 11. Welke ongelukkige jongen troffen ze aan de voet van de berg aan? 12. Wat was dat voor een ziekte? 13. Hoe hielp de Heiland deze knaap? 14. Wie hadden eerst getracht de jongen te genezen? 15. Waarom hadden zij het niet gekund?	<i>Vierduizend mannen, de vrouwen en kinderen niet meegerekend. Met zeven broden en enkele visjes.</i> <i>Met Petrus, Johannes en Jacobus.</i> <i>Mozes en Elia.</i> <i>Over zijn lijden en sterven.</i> <i>Hij wilde drie tenten bouwen.</i> <i>Door een wolk.</i> <i>Een stem: Deze is mijn Zoon, de geliefde, in wie ik mijn welbehagen heb.</i> <i>Zij waren plotseling weer weg.</i> <i>De berg der verheerlijking.</i> <i>Een maanzieke jongen.</i> <i>Hij was van de duivel bezeten.</i> <i>Hij verdreef de boze geest.</i> <i>De discipelen.</i> <i>Ze hadden het in eigen kracht willen doen.</i>

B. Om te onthouden:

De *gierst* was een graansoort, die vooral gebruikt werd voor veevoer. Soms bakte men er broden van.

Beter brood kreeg men, wanneer men *gerst* gebruikte.

Gerst was het volksvoedsel, vooral als de tarwe schaars en duur was. Men neemt aan, dat Palestina het vaderland van de tarwe is.

De jongen, die door de Heere Jezus werd genezen, nadat hij van de berg der verheerlijking was gekomen, was maanziek.

Vroeger meende men, dat de ziekte heviger werd, wanneer de maan vol was. Tegenwoordig zou men van deze ongelukkige jongen zeggen, dat hij leed aan vallende ziekte.

Op de berg der verheerlijking hoorden de drie discipelen een stem: 'Deze is mijn geliefde Zoon, in wie Ik mijn welbehagen heb'. Dit was de tweede maal, dat deze stem dezelfde woorden sprak. De eerste keer was het na de doop van de Heere Jezus.

C. Welke naam hoort er niet bij?

Judas - Thomas - Jeremia - Andreas
Mozes - Elia - Johannes de Doper - Saul

Zet in de goede volgorde:

Petrus - Rebekka - Hagar - Orpa
Belsazar - Jozua - Joas - Jacobus

D. Leer van buiten! (Herhaling)

Jesaja 9:5
(zie les 13)

GELIJKENISSEN EN WONDEREN

A.

1. Hoe noemt men de verhalen, die de Heere Jezus vertelde om de mensen iets duidelijk te maken?
2. Welke gelijkenis vertelde de Heiland, toen een wetgeleerde Hem vroeg wie zijn naaste was?
3. Op welke weg werd de man uit dit verhaal van alles beroofd?
4. Welke twee mensen zagen hem, maar gingen voorbij?
5. Wie hielp hem echter?
6. Naar wie ging de Heere Jezus vaak, als Hij in de buurt van Jeruzalem kwam?
7. Waar woonden ze?
8. Naar welke berg bij Jeruzalem ging de Heiland vaak?
9. Welk feest vierden de Israëlieten ter herdenking van hun woestijnreis?
10. Tijdens dit feest genas de Heere Jezus een blindgeborene. Wat streek Hij op zijn ogen?
11. In welk badwater moest hij zich gaan wassen?
12. Op welke dag genas de Heiland deze man?
13. Wie vonden dit niet goed?
14. Wat deden ze zelfs met de blindgeborene?
15. Wat deed echter de Heere Jezus?

Gelijkenissen.

*De gelijkenis van de barmhartige Samaritaan.
Op de weg van Jeruzalem naar Jericho.
Een priester en een Leviet.
Een Samaritaan.
Naar Martha, Maria en Lazarus.
In Bethanië.
Naar de Olijfberg.
Het Loofhuttenfeest.*

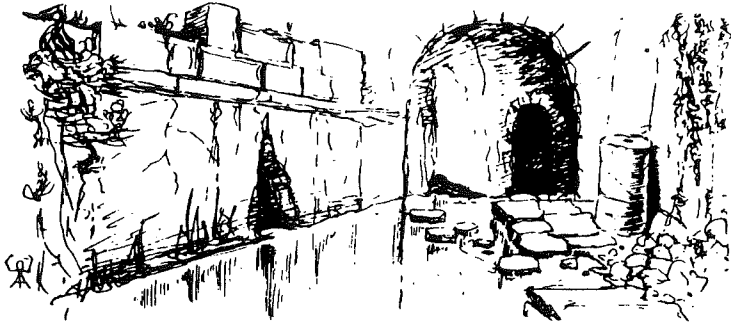
Slijk.

*In het bad Siloam.
Op de sabbatdag.
De Farizeën.
Ze wierpen hem uit de synagoge.
Hij zocht hem op en maakte hem tot zijn discipel.*

B. Om te onthouden:

Vanuit een bron buiten Jeruzalem liep het kostbare water, door een tunnel naar de vijver Siloam.

Deze vijver is thans 16 meter lang en ongeveer 6 meter breed. Uit opgravingen blijkt, dat hier vroeger ook grote badinrichtingen geweest moeten zijn.

De Heiland heeft de blindgeborene naar het badwater Siloam gestuurd, opdat hij hier zijn ogen zou wassen.

De Farizeeën vroegen aan de ouders van de blindgeborene of hun zoon wel werkelijk blind was geweest.

Hieruit kunnen we wel begrijpen, dat er ook wel eens bedelaars aan de tempelpoort zaten, die maar deden, alsof ze blind waren.

C. Welke naam hoort er niet bij?

Martha - Maria - Jafrus - Lazarus
Bethanië - Olijfberg - Jeruzalem - Sodom

Zet in de goede volgorde:

Athalia - Naomi - Eva - Elisabeth
Elon - Elisa - Lea - Amram

D. Leer van buiten! (Herhaling)

Micha 5:1
(zie les 18)

Les 33

GELIJKENISSEN

A.

1. In welke gelijkenis vertelde de Heere Jezus van een zoon, die uit het ouderlijk huis wegliep?	<i>In de gelijkenis van de verloren zoon.</i>
2. Hoeveel zonen had de vader uit deze gelijkenis?	<i>Twee.</i>
3. Wat wilde de jongste zoon hebben?	<i>Het deel van zijn vermogen.</i>
4. Wat deed hij er mee?	<i>Hij maakte het te gelde.</i>
5. Wat deed hij in het vreemde land waar hij heen reisde?	<i>Hij verkwistte er al zijn geld.</i>
6. Welk werk werd hem tenslotte opgedragen?	<i>Hij werd varkenshoeder.</i>
7. Naar wie verlangde hij toen weer terug?	<i>Naar zijn vader.</i>
8. Wat wilde hij bij zijn vader voortaan slechts zijn?	<i>Een dagloner.</i>
9. Wat deed de vader echter, toen hij als een arme zwerper weer thuiskwam?	<i>Hij vierde feest.</i>
10. Wie voelde zichzelf te goed om met deze slechte zoon feest te vieren?	<i>De oudste zoon.</i>
11. Met wie zou je deze oudste zoon kunnen vergelijken?	<i>Met de Farizeën.</i>
12. Welke andere gelijkenissen over iets, dat verloren raakte, ken je nog meer?	<i>Het verloren schaap en de verloren schelling.</i>
13. Hoeveel schapen had de herder uit de gelijkenis van het verloren schaap?	<i>Honderd.</i>
14. En hoeveel schellingen had de vrouw, die er één verloor?	<i>Tien.</i>
15. De vader, de herder en de vrouw waren blij, toen het verlorene gevonden was. Waar zal ook blijdschap zijn als iemand, die van God is afgedwaald, weer de Heere gaat dienen?	<i>Bij de engelen in de hemel.</i>

B. Om te onthouden:

De verloren zoon wilde eten van de schillen, die voor de varkens bestemd waren. Deze schillen zijn de peulen van de Johannesbroodboom. Deze boom is altijd groen en kan wel 10 meter hoog worden. De peulen zijn ongeveer 25 cm lang, dus

net zo lang als een flinke snijboon. Die peulen bevatten, behalve de zaden, ook een erg zoet vruchtmerg, waaruit een soort honing wordt geperst. Sommige mensen meenden, dat Johannes de Doper deze honing at, toen hij in de woestijn was. In de Bijbel staat immers, dat hij zich voedde met gedroogde sprinkhanen en wilde honing. Daarom kreeg deze boom de naam van Johannesbroodboom.

De Joden verachtten de varkens. De Romeinen vonden varkensvlees een lekkernij. Het eten van dit vlees was aan de Joden zelfs verboden, want het varken behoorde tot de onreine dieren.

De heidenen beschouwden het varken juist als een heilig dier, dat vaak diende als offer aan hun goden.

Het was voor de verloren zoon dus wel heel erg, dat hij, ten einde raad, varkenshoeder moest worden.

In het oosten was het de gewoonte, dat de oudste zoon uit een gezin, de boerderij en het land erfde. Van de rest van de bezittingen kregen de jongere zoons elk een deel. Dit deel kregen ze vaak reeds, voor de vader was gestorven. Dat de jongste zoon uit de gelijkenis om zijn deel vroeg, was dus in het oosten heel gewoon.

C. Welke naam hoort er niet bij?

Siloam - Bethesda - Jeruzalem - Nazareth
Bethfagé - Bethanië - Olijfberg - Sinaï

Zet in de goede volgorde:

Ahasveros - Elia - Petrus - Machlon
Mordechaf - Juda - Seth - Lot

D. Leer van buiten! (Herhaling)

De Wet des HEEREN
(zie les 10)

Les 34

MELAATSEN GEREINIGD, LAZARUS OPGEWEKT

A.

1. Hoeveel melaatsen reinigde de Heere Jezus eens, toen Hij door Samaria en Galilea trok?	<i>Tien.</i>
2. Waar zond Hij ze heen om te laten verklaren dat ze genezen waren?	<i>Naar de priester.</i>
3. Hoeveel keerden er terug om de Heiland te danken?	<i>Eén.</i>
4. Was deze man een Jood?	<i>Neen, een Samaritaan.</i>
5. Welke boodschap bereikte de Heere Jezus, toen Hij in het Over-Jordaanse was?	<i>Lazarus is ziek.</i>
6. Hoe heette het Over-Jordaanse toen?	<i>Perea.</i>
7. Waar woonde Lazarus?	<i>In Bethanië.</i>
8. Met wie woonde hij samen?	<i>Met Martha en Maria.</i>
9. Hoeveel dagen bleef de Heere Jezus nog in Perea, nadat Hij de boodschap van Lazarus' ziekte had ontvangen?	<i>Twee dagen.</i>
10. Waarom waren de discipelen bang om naar Judea te gaan?	<i>Zij vreesden de vijandschap van de Joden.</i>
11. Hoe lang lag Lazarus al in het graf, toen de Heere Jezus in Bethanië aankwam?	<i>Vier dagen.</i>
12. Wat werd in het oosten als graf gebruikt?	<i>Een spelonk.</i>
13. Wat rolde men voor de opening van de spelonk?	<i>Een grote steen.</i>
14. Met welk woord riep de Heere Jezus Lazarus uit het graf?	<i>Lazarus, kom naar buiten!</i>
15. Welk plan beraamde de Joodse Raad, na de opwekking van Lazarus?	<i>Zij wilden de Heere Jezus doden.</i>

B. Om te onthouden:

Een grafspelonk bestond gewoonlijk uit een of meer langwerpige kamers. In de wanden van deze kamers waren nissen uitgehakt en ook banken, waarop rouwklagers konden plaats nemen.

Dit uithakken ging tamelijk gemakkelijk, daar de rotsen uit kalk bestonden. Telkens, wanneer er een familielid stierf, werd er een nieuwe nis uitgehakt. Alleen de rijken hadden een eigen graf. Armen en vreemdelingen werden begraven op een algemene begraafplaats.

De melaatsheid was een vreselijke ziekte. Om anderen niet te besmetten, moesten de melaatsen met een klap lopen en daarmee andere mensen waarschuwen, terwijl ze moesten roepen: Onrein, onrein! Bovendien moesten ze nog, om dadelijk kenbaar te zijn, blootshoofds lopen en met gescheurde kleren.

Met bedelen moesten velen aan de kost zien te komen. In de stad mochten ze niet blijven wonen. Ze mochten zelfs niet met anderen in hetzelfde graf worden begraven.

Deze ongelukkige mensen ondervonden maar weinig vriendelijkheid en medelijden, omdat velen meenden, dat de melaatsheid een bijzondere straf van God was voor een grote zonde, die ze hadden bedreven.

C. Welke naam hoort er niet bij?

Perea - Egypte - Judea - Samaria
Martha - Bethanië - Jericho - Lazarus

Zet in de goede volgorde:

Naäman - Esther - Jairus - Pinehas
Haman - Andreas - Ehud - Isai

D. Leer van buiten! (Herhaling)

Bijbelboeken (Nieuwe Testament)
(zie les 19 en 21)

Les 35

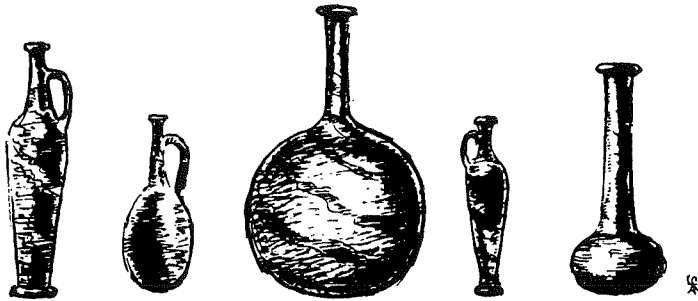
TE JERICHO EN TE BETHANIË

A.

1. Welke blinde bedelaar werd door de Heere Jezus genezen in de buurt van Jericho?	<i>Bartiméüs.</i>
2. In wiens huis logeerde de Heere Jezus te Jericho?	<i>Bij Zachéüs.</i>
3. Wat was Zacheüs van beroep?	<i>Hij was oppertolenaar.</i>
4. Wat had hij gedaan om de Heiland te kunnen zien?	<i>Hij was in een wilde vijgeboom geklommen</i>
5. Aan welke rivier lag Jericho?	<i>Aan de Jordaan.</i>
6. Hoe werd deze stad wel genoemd?	<i>De Palmstad.</i>
7. Naar welk plaatsje bij Jeruzalem trok de Heiland nu?	<i>Naar Bethanië.</i>
8. Hoe heette dat andere dorpje, dat vlak bij Bethanië lag?	<i>Bethfagé.</i>
9. In wiens huis te Bethanië nam de Heere Jezus deel aan de maaltijd?	<i>Bij Simon de melaatse.</i>
10. Wie waren, behalve de discipelen, nog meer aanwezig?	<i>Martha, Maria en Lazarus.</i>
11. Wat deed Maria tijdens de maaltijd?	<i>Ze zalfde de Heiland.</i>
12. Welke zalfolie gebruikte ze?	<i>Nardus.</i>
13. Waarin bevond zich de nardus?	<i>In een albasten kruik.</i>
14. Wie van de discipelen vond dit een grote verkwisting?	<i>Judas Iskariot.</i>
15. Waarom had hij de nardus liever voor veel geld verkocht?	<i>Hij was een dief en nam geld weg uit de kas, die hij beheerde.</i>

B. Om te onthouden:

De hals van een albasten fles of kruik was erg nauw. Zo werd de zalf er slechts druppel voor druppel doorgelaten. Maria brak echter het kruikje en goot de zalf uit over het hoofd en de voeten van de Heiland.

Albast was een soort kalksteen, wit of rose van kleur. Het komt ook tegenwoordig nog voor in Egypte. Men meende dat juist in dit soort kalksteen de geur van het reukwerk veel langer bewaard bleef.

Hoe kostbaarder de zalf was, des te mooier maakte men de fles.

Maria had in haar albasten fles echte, kostbare nardusmirre. Die nardus was de olie uit de wortel van de nardusplant, die ver weg uit Azië kwam. Geen wonder, dat deze nardus erg duur was.

In Kanaän kwamen heel wat plaatsnamen voor, die begonnen met 'Beth'. Dit woordje betekent: huis.

Bijvoorbeeld: Bethlehem betekent Broodhuis

Bethel	Huis Gods
Bethanië	Huis der ellende
Bethfagé	Huis der vijgen
Bethesda	Huis van barmhartigheid
Bethsaïda	Huis der vissen

C. Welke naam hoort er niet bij?

Bartholoméüs	- Darius	- Thomas	- Andreas
Zachéüs	- Jericho	- Bartiméüs	- Gosen

Zet in de goede volgorde:

Vasthi	- Hofni	Jeremia	- Mozes
Zerubbabel	- Herodes	- Zedekia	- Nabal

D. Leer van buiten! (Herhaling)

Deuteronomium 18: 15
(zie les 6)

Les 36

DE HEERE JEZUS GEVANGEN GENOMEN

A.

1. Naar wie ging Judas om de Heere Jezus te verraden?	<i>Naar de overpriesters</i>
2. Wat zou hij ontvangen als hij de Heiland aan hen overleverde?	<i>Dertig zilverlingen.</i>
3. Op welk dier hield de Heere Jezus zijn koninklijke intocht te Jeruzalem?	<i>Op een ezelin.</i>
4. Wat deed Hij in de tempel, toen Hij daar aankwam?	<i>Hij verdreef de kooplieden.</i>
5. Welke twee discipelen zond de Heere Jezus uit om het paasmaal te bereiden?	<i>Johannes en Petrus.</i>
6. Wie wees de Heere Jezus aan het paasmaal aan als zijn verrader?	<i>Judas Iskariot.</i>
7. Waar ging Judas toen heen?	<i>Naar de overpriesters.</i>
8. Naar welke hof ging de Heiland met zijn discipelen?	<i>Naar de Hof van Gethsémane.</i>
9. Welke drie discipelen mochten mee de hof binnen?	<i>Petrus, Johannes en Jacobus.</i>
10. Hoe verraadde Judas de Heere Jezus?	<i>Met een kus.</i>
11. Wie van de discipelen trok het zwaard om de Heere Jezus te verdedigen?	<i>Petrus.</i>
12. Naar wie bracht men de Heiland?	<i>Naar Kajafas.</i>
13. Wie heeft de Heere Jezus driemaal verloochend?	<i>Petrus.</i>
14. Naar wie brachten de overpriesters de Heere Jezus?	<i>Naar Pilatus.</i>
15. En naar wie laat Pilatus Hem dan weer brengen?	<i>Naar Herodes.</i>

B. Om te onthouden:

In de Hof van Gethsémane groeiden olijfbomen. Vandaar de naam Gethsémane, dat betekent: olijvenpers.

De olijfbomen groeiden trouwens bij duizenden in het land Kanaän, en wel het meest op de bergen.

Hij wordt ongeveer 10 meter hoog. De holle, knoestige stam lijkt wel een beetje op die van onze knotwilg.

De vruchten zijn ongeveer zo groot als een duiveÿi of een grote kers. De kleur is paars.

Zo'n olijfboom kan wel 2000 jaar oud worden.

Met de olijpers werd de olie uit de vruchten geperst. Deze olie werd gebruikt:

1. Om het eten te bereiden, zoals wij vet of boter gebruiken.
2. Om te branden in de lampen. Voor verlichting dus.
3. Als geneesmiddel. In wonden druppelde men wel olie met wijn gemengd. Denk maar aan de gelijkenis van de barmhartige Samaritaan.
4. Als zalfolie, vermengd met specerijen, waardoor de olie lekker ging ruiken.

De priesters waren verdeeld in 24 groepen of dagorden. Deze groepen deden om de beurt één of twee weken dienst in de tempel. De *overpriesters* stonden aan het hoofd van deze dagorden.

Zij hadden ook zitting in het Sanhedrin, of Joodse Raad.

Het Sanhedrin bestond uit 70 leden. De hogepriester was voorzitter.

Het Sanhedrin mocht wel straffen, zelfs laten geselen, maar mocht niemand ter dood laten brengen. Daarom ging men met de Heere Jezus naar de Romeinse stadhouder Pilatus.

C. Welke naam hoort er niet bij?

Levi	-	Kajafas	-	Herodes	-	Pilatus
Malchus	-	Joodse Raad	-	Kajafas	-	Zachéüs

Zet in de goede volgorde:

Ezra - Abram - Amram - Delila
Jalrus - Mesach - Jerobeam - Achab

D. Leer van buiten! (Herhaling)

Christelijke feestdagen
(zie les 23)

Les 37

VAN GOEDE VRIJDAG TOT PINKSTEREN

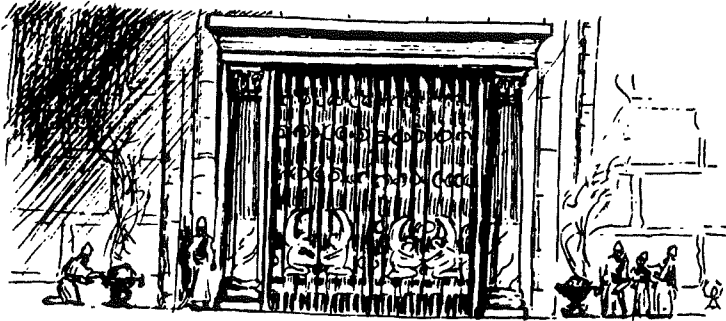
A.

1. Wie koos het volk toen Pilatus een gevangene wilde loslaten?	<i>Barabbas.</i>
2. Waar werd de Heere Jezus gekruisigd?	<i>Op Golgotha.</i>
3. Wie werden ter weerszijden van de Heiland gekruisigd?	<i>Twee rovers.</i>
4. Wat gebeurde met het voorhangsel in de tempel, toen de Heere Jezus stierf?	<i>Het scheurde van boven tot beneden in tweeën.</i>
5. Op welke dag herdenken wij het sterven van de Heere Jezus?	<i>Op Goede Vrijdag.</i>
6. Waar werd de Heere Jezus begraven?	<i>In de hof van Jozef van Arimathéa.</i>
7. Wat werd bij het graf geplaatst?	<i>Soldaten.</i>
8. Op welke dag is de Heere Jezus opgestaan?	<i>Op zondagmorgen.</i>
9. Welke discipel was niet aanwezig toen de Heiland op de dag van zijn opstanding aan zijn discipelen verscheen?	<i>Thomas.</i>
10. Wanneer herdenken wij de opstanding van de Heere Jezus?	<i>Met Pasen.</i>
11. Hoeveel dagen na zijn opstanding is de Heere Jezus ten hemel gevaren?	<i>Veertig dagen.</i>
12. Van welke berg voer de Heiland ten hemel?	<i>Van de Olijfberg.</i>
13. Hoeveel dagen verlopen er tussen Hemelvaartsdag en Pinksteren?	<i>Tien dagen.</i>

14. Wat herdenken we op de Pinksterdag?

15. Wie hield op de eerste Pinksterdag een grote rede tot het volk?

*De uitstorting van de
Heilige Geest.
Petrus.*

B. Om te onthouden:

Toen de Heere Jezus stierf, scheurde het voorhangsel in de tempel van boven tot beneden in tweeën. Dit was een teken van God, dat er nu in de tempel geen offers meer behoeften gebracht te worden.

Al de offers die door de priesters gebracht waren, wezen immers steeds heen naar het offer van de Heere Jezus op Golgotha. En dit offer was nu gebracht!

Dit voorhangsel hing tussen het heilige en het heilige der heiligen. Het was een heel dik tapijt, dat met gouden haken aan een roe was opgehangen.

Het was prachtig geweven in mooie rode en blauwe kleuren en geborduurd met engelenfiguren.

Bij de dood van de Heere Jezus geschiedden de volgende tekenen :

1. Verduistering van de zon.
2. Het scheuren van het voorhangsel.
3. Aardbeving.
4. Het scheuren van de steenrotsen.
5. De graven werden geopend en doden stonden op.

C. Welke naam hoort er niet bij?

Kerstfeest - Paasfeest - Loofhuttenfeest - Pinksterfeest
Olijfberg - Nebo - Sinaï - Machpela

Zet in de goede volgorde:

Absalom - Abednego - Kaïn - Naáman
Nehemia - Hizkia - Rehabeam - Zachéús

D. Leer van buiten! (Herhaling)

De kruiswoorden

1. Vader, vergeef het hun; want zij weten niet wat zij doen.
2. Heden zult gij met Mij in het paradijs zijn.
3. (Tot Maria:) Vrouw, zie, uw zoon.
(Tot Johannes:) Zie, uw moeder.
4. Mijn God, Mijn God, waarom hebt Gij Mij verlaten?
5. Mij dorst.
6. Het is volbracht.
7. Vader, in Uw handen beveel Ik Mijn geest.

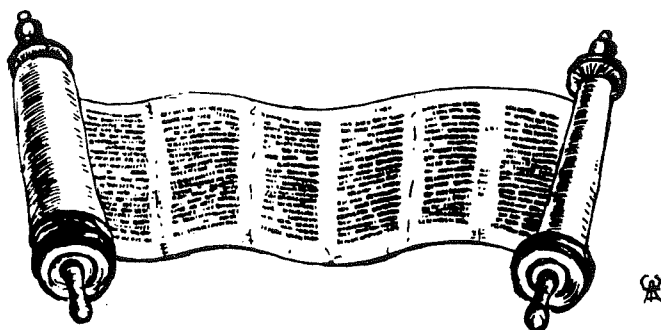
Les 38

DE EERSTE CHRISTENGEMEENTE

A.

1. Hoeveel mensen lieten zich op de eerste Pinksterdag dopen?	<i>Drieduizend.</i>
2. Welk wonder deed Petrus, toen hij op zekere dag naar de tempel ging?	<i>Hij genas een verlamde.</i>
3. Welke andere apostel was daar ook bij?	<i>Johannes.</i>
4. Hoe heette de poort waar de verlamde elke dag zat te bedelen?	<i>De Schone Poort.</i>
5. Hoe groot werd het aantal gedoopten na de tweede rede van Petrus?	<i>Vijfduizend.</i>
6. Welke twee mensen stierven plotseling omdat zij tegen God gelogen hadden?	<i>Ananias en Saffira.</i>
7. Wie werden door Petrus en de apostelen aangesteld om voor de arme mensen te zorgen?	<i>Zeven diakenen.</i>
8. Welke diaken liet men voor de Joodse Raad komen?	<i>Stefanus.</i>
9. Wat heeft men met hem gedaan?	<i>Men heeft hem gestenigd.</i>

10. Wie paste op de kleren van de mensen die Stefanus stenigden? 11. Welke diaken ging in Samaria prediken? 12. Welke vreemdeling was tijdens het Pinksterfeest naar Jeruzalem gekomen, om daar te aanbidden? 13. In welk Bijbelboek las hij, toen hij weer op weg was naar huis? 14. Wie zond de HEERE naar hem toe om hem te verklaren wat hij las? 15. Wat deed Filippus, toen de kamerling zijn geloof beleeed?	<i>Saulus.</i> <i>Filippus.</i> <i>De kamerling uit Morenland.</i> <i>In het boek Jesaja.</i> <i>Filippus.</i> <i>Hij doopte hem.</i>

B. Om te onthouden:

Boeken, zoals wij die tegenwoordig hebben, kende men vroeger niet. Het waren toen min of meer brede stroken van perkament, van dierehuiden of van linnen, die aan beide einden op twee ronde stokken werden opgerold en bij het lezen afgerold. Er werd steeds van rechts naar links gelezen. De woorden en letters stonden dus van rechts naar links. Zo werd dus bij het lezen de rechterstok opgerold en de linkerstok afgerold.

Om de boekrol goed te sluiten en de inhoud geheim te houden, werd deze soms verzegeld. Men deed dan enige malen een band om de boekrol heen, legde zegelak op de knoop en drukte er dan het zegel in met een zegelring.

De kamerling uit Morenland las de profeet Jesaja. Dat was dus zulk een boekrol als op de tekening. Waarschijnlijk had hij die in Jeruzalem gekocht.

Morenland is hetzelfde als Ethiopië, ten zuiden van Egypte gelegen. Daar regeerde dus de Candacé, de koningin der Ethiopiërs.

De kamerling was opperschatbewaarder. Dat was hetzelfde als bij ons minister van financiën.

C. Welke naam hoort er niet bij?

Johannes - Petrus - Schone Poort - Bartiméüs
Ananias - Petrus - Saffira - Kajafas

Zet in de goede volgorde:

Malchus - Ismaël - Esau - Henoch
Azarja - Barabbas - Goliath - Gideon

D. Leer van buiten!

De verschijningen van de Here Jezus na Zijn opstanding.

1. aan Maria Magdalena bij het graf.
2. aan de vrouwen, die terugkeerden van het graf.
3. aan Petrus.
4. aan de twee Emmaüsgangers.
5. aan de 10 discipelen (zonder Thomas).
6. aan de 11 discipelen (met Thomas).
7. aan de 7 discipelen bij de zee van Tiberias.
8. aan meer dan 500 broeders op een berg in Galilea.
9. aan Jacobus.
10. aan de discipelen bij de Hemelvaart.

Les 39

SAULUS EN PETRUS

A.

1. Wie vervolgde op vreselijke wijze de gemeente te Jeruzalem?2. Naar welke stad trok Saulus om ook daar de christenen gevangen te nemen?3. Wie verscheen aan Saulus op de weg naar Damascus?4. Waarom moest men Saulus naar Damascus leiden?	<i>Saulus.</i> <i>Naar Damascus.</i> <i>De Heere Jezus.</i> <i>Hij was blind geworden.</i>

5. Wie stuurde de HEERE in Damascus naar Saulus?
6. Wat gebeurde er toen Ananias zijn handen op het hoofd van Saulus legde?
7. Wat ging Saulus doen nadat hij gedoopt was?
8. Wat wilden nu de vijandige Joden met Saulus doen?
9. Hoe liet men Saulus uit Damascus ontsnappen?
10. Welke vrouw te Joppe maakte veel kleren voor de arme mensen?
11. Wat gebeurde er met deze Dorcas?
12. Door wie werd zij weer uit de doden opgewekt?
13. Bij wie ging Petrus in Joppe wonen?
14. Welke Romeinse hoofdman stuurde mannen naar Joppe om Petrus te halen?
15. Waar ging Petrus weer heen, nadat Cornelius en de zijnen gedoopt waren?

*De discipel Ananias.
Hij kon weer zien.*

*Hij predikte in de synagoge te Damascus.
Zij wilden hem doden.
Zij lieten hem in een mand over de muur zakken.
Dorcas.*

*Zij stierf.
Door Petrus.
Bij de leerlooier Simon.
Cornelius.*

Naar Jeruzalem.

B. Om te onthouden:

De straat 'De Rechte' was één der hoofdstraten van Damascus. Saulus werd hierheen gebracht naar het huis van een zekere Judas. De lengte van deze straat was ongeveer een kilometer en liep dwars door de stad, van oost naar west. Deze straat bestaat in Damascus nog.

Petrus was te Joppe in huis bij een zekere Simon, een leerlooier. Deze Simon was zeker geen aanzienlijk man, want zijn werk was zeer veracht bij de Joden.

Om de huiden goed te kunnen spoelen en drogen, had hij een huis betrokken, dicht bij de zee.

De werkplaats van een leerlooier mocht niet in de stad staan.

Joppe was een mooie stad. Om de stad heen lagen prachtige tuinen. Daarom is deze stad nog beroemd.

In de tijd van Salomo kwamen hier de cederhout-vlotten aan voor de tempelbouw. Thans heet deze stad Jaffa en is door een spoorlijn, die 50 km lang is, met Jeruzalem verbonden.

C. Welke naam hoort er niet bij?

Dorcas - Joppe - Stefanus - Petrus
Saulus - Stefanus - Damascus - Jericho

Zet in de goede volgorde:

Ezra - Pilatus - Debora - Rebekka
Zerubbabel - Zacharias - Elimelech - Isaäk

D. Leer van buiten! (Herhaling)

De richters
(zie les 11)

Les 40

ZENDINGSREIZEN

A.

1. Welke apostel te Jeruzalem werd door Herodes met het zwaard gedood?	<i>Jacobus.</i>
2. Welke apostel nam hij nog meer gevangen?	<i>Petrus.</i>
3. Hoe werd Petrus bevrijd?	<i>Een engel leidde hem uit de gevangenis.</i>
4. Door welke christengemeente werden Paulus en Barnabas uitgezonden op hun eerste zendingsreis?	<i>Door de gemeente van Antiochië.</i>

5. Wie namen ze als dienaar mee?
6. Welk eiland bezochten ze eerst?
7. Welke Romeinse stadhouder kwam hier tot het geloof in de Heere Jezus?
8. Hoe heette de tovenaer, die door Paulus met blindheid werd geslagen?
9. In welke plaats genas Paulus op deze reis een kreupelgeborene?
10. Wie vergezelden Paulus op zijn tweede zendingsreis?
11. In welke stad werden Paulus en Silas in de gevangenis geworpen?
12. Hoeveel zendingsreizen heeft Paulus ondernomen?
13. In welke stad werd hij na zijn derde reis gevangen genomen?
14. Waar liet de Romeinse bevelhebber hem heen brengen?
15. Waarheen maakte hij, na twee jaar gevangenschap, zijn laatste reis als gevangene?

*Johannes Marcus.
Cyprus.
Sergius Paulus.*

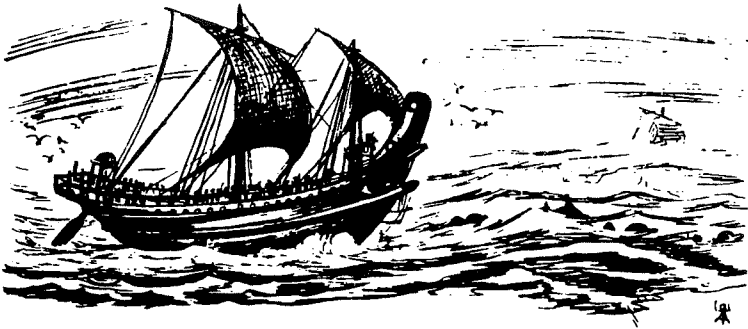
Bar Jezus.

In Lystra.

*Silas en Timotheüs.
In Filippi.*

*Drie.
In Jeruzalem.*

*Naar stadhouder Felix
in Caesarea.
Naar Rome.*

B. Om te onthouden:

Met schepen werd het koren over de Middellandse Zee naar Rome gebracht, want Egypte was de korenschuur van Rome.

Deze schepen konden wel 1000 passagiers vervoeren. Op het schip, waarop Paulus als gevangene aan boord was, waren ongeveer 300 man.

De schepen hadden niet veel kleine zeilen, maar een groot zeil van aan elkaar genaaide huiden, en een klein zeil aan de fokkemast.

Bij storm werd het schip ondergord. Men haalde dan dikke touwen onder het schip door om het meer stevigheid te geven.

Paulus was geboren te Tarsen in Klein Azië.

Er waren in deze stad veel weverijen van tentkleden. Paulus had in zijn jeugd het tentemaken ook geleerd.

Toen hij nog een knaap was, ging hij al naar Jeruzalem. Daar woonde ook een getrouwde zuster van hem.

In Jeruzalem kreeg Paulus les van een knappe Schriftgeleerde.

Paulus werd eerst Saulus genoemd. Pas op zijn eerste zendingsreis kreeg hij de naam Paulus.

C. Welke naam hoort er niet bij?

Paulus - Johannes Marcus - Thomas - Barnabas
Silas - Cornelius - Paulus - Timotheüs

Zet in de goede volgorde:

Hagar - Nebukadnezar - Ezra - Sergius Paulus
Rachab - Elia - Kaleb - Barabbas

D. Leer van buiten! (Herhaling)

Matthéüs 28:1-8

En laat na de sabbat, als het begon te lichten, tegen de eerste dag der week, kwamen Maria Magdaléna en de andere Maria om het graf te bezien. En zie, er geschiedde een grote aardbeving; want een engel des HEEREN nederdalende uit de hemel, kwam toe en wentelde de steen af van de deur en zat op dezelve. En zijn gedaante was gelijk een bliksem, en zijn kleding wit gelijk sneeuw. En uit vrees van hem zijn de wachters zeer verschrikt geworden en werden als doden. Maar de engel, antwoordende, zei tot de vrouwen: Vreest gijlieden niet; want ik weet, dat gij zoekt Jezus, Die gekruisigd was; Hij is hier niet; want Hij is opgestaan, gelijk Hij gezegd heeft. Komt herwaarts, ziet de plaats, waar de Heere gelegen heeft. En gaat haastiglijk heen, en zegt Zijn discipelen, dat Hij opgestaan is van de doden; en ziet, Hij gaat u voor naar Galilea, daar zult gij Hem zien. Ziet, ik heb het ulieden gezegd. En haastiglijk uitgaande van het graf, met vreeze en grote blijdschap, liepen zij heen, om het Zijn discipelen te boodschappen.

INHOUD

	Pag.
1. De eerste mensen	5
2. De zondvloed	7
3. Abram en Saraï	9
4. Isaäk en Rebekka	11
5. Jakob	13
6. Jozef	15
7. Mozes	17
8. Van Egypte naar Kanaän	19
9. Bij de Sinat	21
10. Aan de grens van Kanaän	23
11. Gideon en Simson	26
12. Eli en Samuël	28
13. Ruth	30
14. De eerste koning	32
15. David vlucht voor Saul	34
16. Koning David	36
17. Salomo	38
18. Jerobeam, Achab, Elia	40
19. Achab en Elia	42
20. Elia en Elisa	44
21. Elisa	46
22. Hizkia	48
23. Israël en Juda weggevoerd	50
24. In ballingschap	52
25. Ballingschap en terugkeer	54
26. Toen de Heere Jezus geboren werd	56
27. De tijd vóór het optreden van de Heere Jezus'	58
28. Van de Jordaan naar Galilea	60
29. De Heere Jezus doet veel wonderen	62
30. Nog meer wonderen	64
31. Op de berg der verheerlijking	66
32. Gelijkenissen en wonderen	68
33. Gelijkenissen	70
34. Melaatsen gereinigd, Lazarus opgewekt	72
35. Te Jericho en te Bethanië	74
36. De Heere Jezus gevangen genomen	76
37. Van Goede Vrijdag tot Pinksteren	78
38. De eerste Christengemeente	80
39. Saulus en Petrus	82
40. Zendingsreizen	84

